



МЕДИЦИНСКО СЪИСАНИЕ

3397

ПРЪДИСЛОВИЕ

„Медицинското Списание“ цѣльта на което се опредѣля отъ самото му название, счита за нужно да спомене на кжсо за тая наука, медицината на която началото се губи въ мрака на вѣковетѣ. На вѣрно още въ първобитнитѣ времена прибѣгвало се на помощъ на болния, нъ люлката на тая наука за болния челоуѣкъ остава тайна за насъ. И така даванието помощъ на болния постепенно се усвѣршенствувало и слѣдва още да се усвѣршенствува, така щото нѣма съмнение че медицината е рождба на вѣковетѣ; наблюденията, онититѣ и разсждѣка я уиждватъ къмъ напредѣкъ. Както всеко едно челоуѣческо знание тя е прекарала различни епохи, претѣрпяла много преобразования, така щото излишно ще бжде ако се распространяваме да говоримъ за нейнитѣ баснословни времена и божественно потекло. Цѣльта на медицината като е болния челоуѣкъ, всичкото ни внимание ще бжде обѣрнато къмъ него, и главното наше стремление ще бжде да издирваме причинитѣ на болѣстѣта, и да съвѣтваме тѣхното отстранение. Въ популярната си часть Медицинското Списание ще се занимава повечесъ игненическн въпроси, отколкото да дава съвѣти какъ да се лѣкуватъ сами болнитѣ, това което и самитѣ лѣкари не пра-

вятъ, за себе си прибѣгватъ къмъ помощта на другъ лѣкаръ, защото има много скърбни примѣри, които говорятъ противъ такава една практика. Тукъ трѣба да прибавимъ, че Медицинското Списание не се отказва съвършено отъ даванетоъ съвѣти какъ да се гледатъ болни, въ това неговата грижа ще бѣде да учи какъ да се даватъ първитѣ помощи и особено въ случаитѣ които не търпятъ замѣдлване.

Така популярната частъ на Медицинското Списание ще бѣде посветена на игнената, дѣто ще се стараетъ до колкото е възможно да съвѣтватъ хората какъ да си пазятъ здравнето.

Здравнето е най-сѣжното, най-драгото, най-приятното нѣщо за чловѣка. Здравия чловѣкъ има морални и материални преимущества. Когато е здравъ, той бива вѣселя щастливъ и доволенъ, природата за него бива щедра отъ всѣка една страна. За българина здравнето е най-утѣшителното нѣщо, защото и въ най-нещастнитѣ си мнѣти той се утѣшава съ думитѣ „здравне да има.“

Въ материално отношение нѣма съмнѣние че здравнето е богатство, трѣба ли тукъ да напомнимъ че болния чловѣкъ като не може да работи, губи отъ богатството си което само труда може да дотѣмва, а за такъвъ единъ трудъ се изисква здраво тѣло. И така здравия чловѣкъ е полезенъ за себе си и за самото общество.

Отъ всичко това се види че трѣба да си оцѣняваме здравнето и до гдѣто го имаме трѣба да го пазимъ. Съ тая цѣль въ нѣкои народи са прокарани вѣроисповѣдни и други закони, които запрѣщаватъ вредителнитѣ за здравнето храни и навици. Днесъ когато печатното слово улеснява и подпомага още повече това което законодателитѣ са мѣчили да достигнатъ, вѣрваме, че Медицинското Списание предприема свята длъжностъ като ще се мѣчи да распространява между населението здравословнитѣ познания.

Дѣйствително мѣчна е задачата, която предприема Медицинското Списание, но то като органъ на едно

дружество, въ което могатъ да зематъ участие венчкитѣ Господа лѣкари въ страната ни, прави възпвъ къмъ тѣхъ за да му помогнатъ въ святото това дѣло.

Медицинското Списание за да бжде достъпно за всѣ-кого, Дружеството намѣри за добръ да му опредѣли по възможность най-умѣренната цѣна, съ която да може да покрива само разпоскитѣ си и даже ако числото на абона-титѣ се увеличи, то намѣржава въ замѣна да уголѣми спи-саннето.

Така всѣка корлетна цѣль стои далѣчь отъ Дружеството, и то не може да се перадва като вижда че и самото Пра-вителство го удързостява като му помогна за предприятнето на това дѣло съ едно пособие отъ 500 лева.



Извѣщеніе отъ дѣтската игнена на Тарпие и Шантреп.

I.

Помощь на дѣтето щомъ като се роди.

Първата помощъ, която бабата трѣбва да подаде на едно дѣте слѣдъ ражданието му, е да го размотае отъ кордона който може да бжде обвитъ около гърлото му, послѣ да го остави нѣколко врѣме до майката безъ да отрѣзва пжпа. Дѣтето трѣба да се постави да лежи на страната си, тѣй щото устата му да не допиратъ до кръвѣта и течноститѣ, които истичатъ послѣ или преди ражданието. По нѣкоги става нужда да се очистятъ устата на новороденото съ прѣстъ или перо отъ слизеститѣ жидкости, които можатъ да запушватъ гърлото и му пречатъ на диханието и припятствуватъ на кряканието на дѣтето. Щомъ като дѣтето въздѣхне широко и захване да крещи, обвива се съ една фланелена плена, до тогава, до когато биението на пжпната връвь захване да отслабва значително, и тогава се завързва временно, послѣ се отрѣзва. Бабата слѣдъ това дава дѣтето на едно друго лице, за да може да се занимава съ майката.

Очистване на дѣтето. — За да се очисти дѣтето, трѣба да се махнатъ отъ него всичкитѣ мазни вѣщества които, твърдѣ често, силно са прелепени и покриватъ главата, шията, мишницитѣ и слабинитѣ. За това, намазватъ се всичкитѣ тѣзи мѣста съ едно мазно вещество: мигдалово масло или колдѣ-кременъ и др. Послѣ потапятъ дѣтето въ хладна вода, и му истриватъ снагата съ сюнгеръ. Английскитѣ баби иматъ твърдѣ добъръ обичай дѣто употрѣбватъ сапунъ когато дѣтето се роди за да го очистятъ отъ мазнитѣ вѣщества, тѣй щото намазванието съ масло, както

казахме по-горѣ, остава безполезно при това сръдство. Когато дѣтето се омие добрѣ отъ тѣзи вѣщества, очистя се съ едно сухо и топло платно; послѣ, когато не остане отгорѣ му никакъ вода, поспива се най повече въ мѣстата, дѣто съществуватъ сгънки, съ оризено брашно или нишаста; безъ тѣзи предварителни мѣрки тия мѣста могатъ да се възпалятъ или разранятъ.

Завързване на кордона (пѣпа). Ний нарѣкохме временно завързванието на кордона това което се прави въ минутата когато се отдѣля дѣтето отъ майката. Въобщо окончателното завързване се прави слѣдъ очистването; ний нѣма да опишеме тукъ начина на тая малка операция.

Оная частъ на кордона, която остава на пѣпа се обвива съ едно платнище намазано съ масло. По-добрѣ би било да се завива кордона съ едно платно както се завива единъ бинтъ; но останало е обичай да се прави другояче: Зема се единъ малкъ четвероугълентъ компресъ; на средата този компресъ се пробива дупка около 8 сантиметра широка, презъ която се прекарва кордона; послѣ, съ краищата на този компресъ обвива се кордона и се поставя на лѣвата страна и това се прави за да не патегвалъ на черния дробъ ако се постави на дѣсно. Отгорѣ се поставя единъ вторий компресъ, сухъ, послѣ се обвива бинтъ около тѣрбуха. Кордона се умъртвява, засъхва малко по малко до петий день Трѣба, всѣкий день послѣ ражданието, да се променява компреса на пѣпа дори този послѣдний засъхне и падне.

Когато кордона падне, остава на пѣпа една малка рана която трѣба да се превързва съ едно мазно вѣщество додѣ оздравя. Тѣй като пѣпа бива често испъкналъ, трѣба върху му да се поставя единъ прегънатъ компресъ (парцалъ платно) което да притиска пѣпа и отгорѣ се обвива съ бинтъ.

По нѣкога едно малко кръвотечение дохожда отъ мѣстото на раната; въ този случай достаточна е да се тури

малко стипца, танинъ Сжщитѣ сръдства можатъ да се употрѣбятъ когато сжществува едно продължително гниение на раната. Твърдѣ често се случаватъ щото месни буржони (диво месо) покрива раната, разголѣмява я и поддържа гноеннето; за да се унищожи, това месо трѣба да се дохваща на вѣлолко пѣти съ яписъ.

Когато има пжпна кила, нѣщо което се сръща твърдѣ често въ новорожденитѣ дѣца, трѣба да се положатъ особени старания въ привързването; въ такъвъ случай трѣба да се направи единъ малъкъ тампонъ (чепъ) отъ памукъ, да се завне въ тънко платно и да се постави върху пжпа, дѣто ще трѣба да се задържи посръдствомъ една привязка около корема, стегната доста добръ, за да може тампона да държи килата да не излиза. По нѣкоги се сполучва да се задържи килата посръдствомъ единъ пластеръ. Привязката трѣба да се подновява често за увѣренне че тампона се държи на мѣстото си. Ако, въ течение на нѣколко недѣли килата не се унищожи, трѣба да се задържи съ единъ еластиченъ бинтъ отъ каучукъ.

За очеболнето на новорожденитѣ. Всичкиѣ знаятъ, че очитѣ на поворожденитѣ се възпалватъ често, и че освѣнн гнойливитѣ очеболния които се сръщатъ често по дѣцата, има единъ видъ по слабо възпаление което се различава отъ другото по това, че е придружено съ слезесто течение; всичкиѣ тия очеболния се отдаватъ въобще на раздражителнитѣ течности съ които се мокрятъ очитѣ на дѣцата когато се раждатъ; за това, много лѣкари съвѣтуватъ да се премахва дѣйствието на тѣзи течности. Така щомъ като се роди дѣтето, нѣколко дни наредъ Мюллеръ употребява борна кислота (acide borique) 1^o/_o размѣсъ съ вода за примиванне очитѣ и съ това предпазва отъ очеболния, и само единъ пжтъ капва въ очитѣ на дѣцата слѣдующата смѣсъ: Nitrate d'argent 1 gramme, Eau distillée 50 grammes. Въ едно свое пътувание въ Германия Тарние самъ билъ свидѣтель на доброто дѣйствие на този лѣкъ.

и внесълъ употреблението му въ Паризъ, и чрезъ това профилактическо лѣчение намалили се значително гнойливитѣ очеболия. Ляписний колиръ за да бѣде полъзень, трѣба да се употребява нѣколко минути слѣдъ ражданieto, щомъ окжиятъ дѣтето и преди да го облекатъ.

II.

Старания, които трѣба да се полагатъ презъ първото дѣтинство.

Тукъ ний ще означимъ всичко, което се отнася до облачанието, лѣглото, спанието, крjасака, банитѣ и движението на дѣцата; ний ще покажемъ също умѣстнитѣ моменти за пзвѣршване нѣкои операции.

За облѣклото на първото дѣтинство. — Новорожденитѣ дѣца можатъ да се покриватъ по два начина: или се завиватъ съ плени, или се облечатъ съ твърдѣ дълги дрѣшки, които имъ оставятъ свободни всичкитѣ движения (по английски).

Тия два вида облчания можатъ да се съединятъ; тѣй на примѣръ първитѣ четири мѣсеца дѣтето се повива най много зимѣ, а пѣкъ послѣ се облеча по английски. Ония, които още отъ рождението облечатъ дѣтето по английски, служатъ се само за нощно облекло съ пленитѣ като за по-топло.

За лѣглото на дѣцата. — Дѣтето не трѣба никоги да се оставя да лѣжи въ кревета на майка си или на кърмилницата си, която може да го задуши, както това се случва твърдѣ често. То трѣба да лѣжи отдѣлно, въ люлка, покрито споредъ както изискува вънкашната температура; Ако е студено, нужно е, най вече въ първитѣ дни, да се поставя до него една или двѣ бутилки съ топла вода. Люлката е обгърната съ завѣси, които се закриватъ или откриватъ споредъ температурата.

Температурата на стаята, въ която се намира дѣтето, трѣба да бѣде малко възвишена и постоянна, както това се прави за болнитѣ. Прѣзъ първитѣ мѣсеци, когато се иска да се отворятъ прозорцитѣ на стаята въ която живѣе дѣтето, трѣба това послѣдното да се пренася въ друга стая подѣ същитѣ условия на температурата.

По селата, дѣто домашнитѣ животни иматъ пристѣпъ даже въ спалнитѣ, люлкитѣ на дѣцата трѣба да бѣдатъ високо отъ земята, защото често се случва, щото дѣтето да се излага на опасностъ, и нѣкои животни, както свинитѣ, изядали са всичкитѣ открити части на дѣтето.

За снѣ на дѣтето. — Въобще, дѣтето заспива слѣдъ като се насучи и се събужда когато огладнѣе. Този снѣ не трѣба да се нарушава даже и тогава, когато той малко заминава врѣмето, въ което дѣтето трѣба отново да се кърми. Трѣба да се знае при това че, нѣкои дѣца, за да бѣдатъ кърмени, трѣба да се разбудятъ и да имъ се дава цицка безъ да искатъ. Такива дѣца биватъ ония, които са истъщени отъ една недостатъчна кърма. Въ здравитѣ дѣца това рѣдко се случва.

Слѣдъ нѣколко мѣсеци дѣтето спи само прѣзъ нощта, и два или три часа презъ деня. Родителитѣ трѣба да се распоредятъ тѣй, щото дневното спание да не прѣпятствува на расходката на дѣтето; то може лѣтно време да спи и на откритъ въздухъ, като се пазн само отъ слънцето.

Дѣцата трѣба да се обучаватъ да заспиватъ въ люлката си, а не върху колѣнѣтѣ или рѣцѣтѣ; не трѣба да се обучаватъ на люлѣние, нито да изискватъ пѣсень и тишина за да заспятъ; тѣ трѣба да са обучени така щото всичкн вѣнканши обстоятелства да не имъ пречатъ на снѣя.

Ако то се разбуди безвременно, не трѣба да се бърза да се изважда изъ люлката, защото по тсви начинъ се прѣпятствува на снѣя му, който е минутно прекратенъ.

Когато дѣтето не спи добръ, когато се мърда въ люл-

ката си и крещи, трѣба да се дирп на това причината. Често дѣтето бива безпокойно, защото смилла мжчно храната си, или защото не лѣжи добрѣ, или дрѣхитѣ му го мжчатъ или не е чисто, или му е студено, или твърдѣ топло; по нѣкоги това е слѣдствие на лошото време или на раздражителна кърма на майката.

За крещението на дѣцата. — Малкитѣ дѣца крещатъ често, и по нѣкоги твърдѣ силно. Въ много случаи, тѣ крещатъ, защото са гладни, и, когато това стане привичка на дѣтето, навѣрно може да се предполага че кърмата е недостатъчна. Твърдѣ често причината на това е мжчното смиланне на храната, което послѣдва отъ недобрѣ приспособенитѣ храни по възрастта на дѣтето. Студа, горещината, сънливостѣта, припятствието на дрѣхитѣ, нечистотинитѣ които стоятъ и допиратъ на кожата му, болѣжката причинена отъ нѣкое бодливо вѣщество, са още причини, които трѣба да си напомняме за да може да се помогне на дѣтето.

По нѣкоги дѣтето крещи просто защото жемае да го държатъ на рѣцѣ и да го забавляватъ. Трѣба тогава да се мжчимъ да противостоимъ на таквато му изисквания, които ставатъ толкова по голѣми, колкото повече се удовлетворяватъ.

Доне, Фонсагривъ мислятъ че дѣтето крещи понѣкога единствено за да упражнява своитѣ звучни органи, както се движи за да упражнява тѣлото си на движение. Това е истина за малкитѣ радостни крещения, които издаватъ дѣцата на нѣколко мѣсеци; но вънъ отъ тия манифестации на благосѣстояние, крещението показва едно мжчно чувствуване на което трѣба да се търси причината.

Когато крещението е причинено отъ гладостъ, дѣтето мърда рѣцѣтѣ си и главата си като да търси цицката; ако то има бодези, нѣщо по-рѣдко отколкото го казватъ, то мърда краката си. Мжчното смиланне, и безъ бодезъ, прави дѣтето да не спи спокойно а не да плаче; сжщо

тъй бива и когато му е много топло. Твърдѣ лесно може да се узнае причината на дѣтинското крещение като се трѣси съ внимание, ако е дошелъ часа за хранение или спание, ако неговитѣ испражнения показватъ добро пищене варение. ако е добръ завито, съ една рѣчь, като се препомни всичко, което казахме за причинитѣ на крещението.

За расходжитѣ, първото излазяние, дѣтската кола. — Расходката въ откритъ въздухъ е твърдѣ полезна за дѣтето; нейното преимущество е да възбужда апетита му. При това ще бжде неблагоприятно ако дѣцата се извадятъ на расходка още въ първитѣ дни на тѣхното съществуване, това може само въ най топлитѣ времена на лѣтнитѣ дни. По-послѣ, когато дѣтето има вече нѣколко недѣли или мѣсеци, пакъ не трѣба да се изважда въцъ отъ стаята ако вали дъждъ или ако е твърдѣ студено.

Новорожденото дѣте което расходкатъ носи се легнало на рѣцѣ, додѣто стане доста силно за да може да се носи сѣднало върху едната рѣка, трѣбва да се носи ту на дѣсната ту на лѣвата рѣка; защото ако се носи всякоги на една съща рѣка, случва се често щото грѣбнакя му да се искриви на една страна и да задържи това криво направление.

Когато дѣтето се носи на рѣцѣ, то се надзирава добръ, топли се, и развеселява се; и тия удобства не се намиратъ въ возение съ колца, които днесъ са твърдѣ на мода, въ тѣхъ не може, дѣцата да са надзиравать толкова добръ колкото като се носятъ на рѣцѣ, неподвижни изложени на простудяване даже ако и да са завити, окружени съ стѣкла пълни съ топла вода. Малкитѣ кола са удобни за лѣнивитѣ кърмилници, но тѣ са вредителни за дѣцата. Тѣй, малкитѣ кола не трѣбва никакъ да служатъ за расходание дѣцага прѣзъ първитѣ 6 мѣсеци.

За телеснитѣ движения на дѣцата. Ний казахме погорѣ че облѣклото на дѣцата трѣбва да имъ допуска да се движатъ, Така слѣдъ нѣколко мѣсеца дѣтето трѣси да

улавя съ ръцѣтъ си предметитѣ които вижда; добръ е да се оставятъ играчки до него за да ги досяга, нъ тѣзи играчки трѣбва да иматъ форма и тежестъ такава щото да не можатъ да го ранятъ. Въ края на първата година дѣтето захваща да пълзи и иска да върви; най добротото тогава е да се оставя на едно послано мѣсто за да върши каквото ще; колцата които служатъ за подпорка на дѣцата, които се учатъ да вървятъ, трѣбва да се изоставятъ съвсемъ, защото съ тѣхъ дѣтето се учи да върви прѣди да му е дошло времето, слѣдователно, тѣ са утрудителни за дѣцата. Съ тѣхъ дѣцата се излагатъ на рахитисъ, искривяване на гръбнака и на долнитѣ части.

За къпаннето. Подиръ всѣко испражнение на дѣтето нечиститѣ мѣста трѣбва да се омиватъ, очистятъ, осушатъ и напудрятъ съ нишаща или оризово брашно, съ тия прѣдварителни мѣрки запазва се дѣтето отъ изринването и червенината които се срѣщатъ по тѣлото му когато не е държано чисто. Освѣнъ това, всѣка заранъ то трѣбва да се къпи. Тѣзи омивания се правятъ съ хладна или съ студена вода която дѣцата търпятъ твърдѣ добръ, стига само добръ да се осушава. Когато кожата е деликатата и заплашва да се възпали, може да се употреби вода отъ орешови листи, която е малко затеглива. Ако температурата на стаята е ниска, къпаннето се прави срѣщу огъня. Обикновенно водата която служи за къпанне дѣцата зимно време трѣбва да има приблизително 25°; лѣтно време тя се оставя съ топлината която ѝ дава вѣнкатната температура. Къпаннето не трѣбва да трае повече отъ три минути; то трѣбва да бѣде толкова по-кратко, колко е повече студена водата.

Прѣзъ топлитѣ времена, трѣбва да не се изваждатъ дѣцата тѣкмо слѣдъ къпаннето. За това по-добръ е да се къпятъ вечеръ. Това има преимущество да успокоява дѣцата когато не спятъ добръ; така вечерната баня имъ дава спокоенъ сънъ. Когато се тръсн отъ банята успокои-

телно слѣдствие, добръ е да се стопли водата до 30 или 32 градуса и да се държи въ нея дѣтето 5 минути.

За възрастта, въ която трѣба да се вакциниратъ дѣцата. — Ако дѣтето се роди прѣзъ епидемия на сипаница (Variole), трѣба да се вакцинира колкото се може по-скоро; въ обикновеннитѣ обстоятелства, предпочита се да се почака нѣколко врѣме, напримѣръ, шестъ недѣли или два мѣсеца, защото тогава вакцината се хваща по-добръ. Не е нужно да се продължава това време, и ако се чака до 6 или 7 мѣсеци, прибавя се болѣзненното състояние, което се произвежда въ прокарването на зхбитѣ съ това на вакцината. Съвѣтватъ сжщо да се избѣгватъ, колкото е възможно, голѣмитѣ горѣцини, или голѣмитѣ студове, но тия предпазвания нѣматъ си до тамъ мѣстото.

(Слѣдва).

ЖИВОТНА ТОПЛИНА.

Въ всичкитѣ живуци същества, явленията на живота придружаватъ се съ химически дѣйствия които испущатъ топлина. Постоянно трѣба да намираме вътрѣшната температура на тѣлото имъ по-висока отъ външната топлина на срдата, въ която тѣ живѣятъ, освѣнъ въ нѣкои изключителни обстоятелства. Въ това отношение, ние намираме голѣма разлика между животнитѣ.

Въ животнитѣ съ *хладна кръвъ* (като, всичкитѣ безгрѣбначни животни, рибитѣ, жабитѣ и пълзящитѣ животни), химическитѣ реакции, които произвеждатъ топлината са слаби, така щото собствената имъ тѣлесна топлина едвамъ е по-висока на нѣколко градуса или на нѣколко десетини градуса отъ топлината на срдата, въ която се намиратъ и като похванемъ такивато животни, чувствуваме студъ. Освѣнъ това, тѣхната собствена температура се мѣнува на всѣка минута споредъ външната и за това тѣ се наричатъ *животни съ променлива температура*.

Хвърковатитѣ насекоми исклучаватъ се до една степенъ отъ това правило; въ тѣхъ химическитѣ явления на горението са извънредно дѣятелни: тѣхното дишанне може да се сравни съ дишаннето на маѣкопитающитѣ. Така тия животни произвеждатъ едно голѣмо количество топлина, но скоро я изгубватъ по причина че тѣлото имъ е дребно и представляватъ по-голѣма повърхностъ за (истудиванне) испуцанне топлината. За да може да се докаже, че тѣ произвеждатъ голѣмо количество топлина, трѣба да се затворятъ твърдѣ много въ едно мѣсто. Много пчти са намѣрили, че въ трѣвнитѣ дѣто са набрани пчелитѣ, температурата надминава $+40^{\circ}$, додѣто на сама една пчела зета отдѣлно температурата ѝ едвамъ различава отъ температурата на въздуха.

Змията python почти преобрѣща се на животно съ топла кръвь когато си мѣти яйцата, тогава то има $+41^{\circ},5$ температура, тогава когато температурата на въздуха е $+22^{\circ}$.

Въ животнитѣ съ *топла кръвь*, като птицитѣ и маѣкопитающитѣ, силата отъ химическитѣ реакции по горението всѣкоги е твърдѣ голѣма: така тѣхната температура значително е по-висока отъ температурата на срѣдата въ която обикновенио живѣятъ. Вътрѣшната топлина на птицитѣ е по-горня отъ $+40^{\circ}$; въ нѣкои видове даже е възвишена до $+44^{\circ}$. Въ маѣкопитающитѣ животни температурата е по-малко възвишена и се намира между $+35^{\circ}$ и $+40^{\circ}$; въобще на по-едритѣ животни температурата бива по-долня.

Освѣнъ това въ *животнитѣ съ топла кръвь* установява се едно замѣчателно равновѣсие между губението и произвежданнето на топлината, тѣй щото въ единъ и сѣкъ видъ температурата е неизмѣнима, каквито и да са външнитѣ измѣненія. Извѣсно е, че Fahrenheit при устрояването на своя термометръ, земъ за постоянна точка (100°) топлината въ устата на чловѣка. И така такивато животни се наричатъ *животни съ постоянна температура*. Съ това свойство, подобно на една печка уредена за да държи една

известна температура, животнитѣ съ топла кръвь искусственно си създаватъ едно непрекъснато лѣто и се наслаждаватъ съ почти неограничена една независимостъ спрямо външнитѣ термически условия.

Въ животнитѣ съ *хладна кръвь*, температурата на нервнитѣ центрове, на мускулитѣ (мишцитѣ) и пр. Като се изменява на сѣка минута споредъ температурата на атмосферата или водата, то дѣйствието на органитѣ имъ напълно зависи отъ външната топлина или външния студъ. Зимно време тия животни истрѣпватъ, и не притежаватъ всичката си живостъ която иматъ прѣзъ топлото време, а пакъ животнитѣ, които иматъ еднаква възвишена температура всекога притежаватъ еднаква сила и дѣятелностъ.

Уредителната сила на температурата не е еднакво усъвършенствуванa въ всичкитѣ видове животни съ топла кръвь. Въ зимовнитѣ животни като въ мартотъ, мърката мечка, уредителната сила на топлината има известни граници, и то само въ топлинтѣ времена. Въ зимно време тѣ се преобрѣщатъ на животни съ промѣнлива температура.

Топографія на температурата. Вътрѣшнитѣ органи произвеждатъ постоянно топлина, и при това температурата на тѣлото ни стои почти еднаква, и това става, защото отъ повърхността на тѣлото ни топлината се испуца направо или чрезъ досѣгване на друго тѣло по съ хладна температура. Външната срѣда, въ която ний живѣемъ, дѣйствиелно има почти всекога по низка температура отъ тѣлото ни. По тая причина повърхността на тѣлото ни и студява се и това и студяване е толкова по значително, колкото външната температура на кожата ни е по низка и се изменява. Така температурата на кожата като се измѣри въ различнитѣ страни на тѣлото ни намира се, че: на дланѣта на краката има 32° . 26 градуса центиградъ, въ tendon d'achille (голѣмата жила на крака) 33° ,85, въ крака отъ горѣ глезена (jambe) отъ прѣдния страна 33° ,05, mollet (балджра) 33° ,85, въ прегъвката на колѣно-

то 35° , по кължитѣ $34^{\circ},40$, въ късъка $35^{\circ},80$, на грѣдитѣ $34^{\circ},40$. Додѣто напротивъ вътрѣшнитѣ органи иматъ почти еднаква температура ако и произвежданieto на топлината да е твърдѣ неравно по различнитѣ ткаши на тѣлото. Химическитѣ реакции, които раждатъ топлината извършватъ се най-главно въ мишцитѣ, въ жлездитѣ и въ нервнитѣ центрове. Тия органи, сжщински источници на топлината, като са положени на дълбоко, и по-малко са изложени на студяване. Коститѣ, хрющелитѣ, связнитѣ жилки и связнататкань (conjunctive) въобще произвеждатъ твърдѣ малко топлина и се топлятъ чрезъ допиранието на кръвьта. И така кръвьта въ обращении си расподѣля еднакво топлината.

Повечето температурата на болнитѣ се измѣрва подѣ мишницата; температура въ това мѣсто се колебае отъ $36^{\circ}5$ до $37^{\circ}25$.

Измѣненята на вътрѣшната температура подѣ влианieto на студа. Човѣкъ облѣченъ и храненъ както се слѣдва най-добрѣ може да противостои на студа, зимно време или пакъ ако се премѣсти въ полярнитѣ мѣста. Въ тия обстоятелства не се забѣлѣзва никакво намаляване въ вътрѣшната му температура сравнително съ температурата, която ималъ въ умѣреннитѣ климати. Въ единъ опитъ държали потопена ржката на единъ човѣкъ цѣлъ часъ въ ледена вода, и памѣрили, че едвамъ спаднала температурата на мускулитѣ (мишцитѣ) на $0^{\circ},2$ центиграда.

Но способността за да се противостои на студа не е безъ граница, така ако се потопи и държи единъ домашенъ заякъ въ ледена вода, постепенно температурата на тѣлото му понижавана до $+20^{\circ}$ и до тая граница смъртъта бива неизбѣжна ако не го затоплятъ или ако не насосатъ движенията на диханието чрезъ искусствена вентилация на бѣлия дробъ.

Когато намажатъ кожата на едно животно съ непроницателно едно вѣщество, то умира. Тая смъртъ, види се,

да е причинена отъ силното истудяване, което става въ тия обстоятелства.

Въздушна топлина. Лѣтната топлина, живѣението въ топлитѣ мѣста, твърдѣ малко покачватъ вътрешната температура на тѣлото. Когато температурата се възвиши на нѣколко десетини или на 1 градусъ повече отъ нормалното, губението на топлината, чрезъ испущанне и най повече чрезъ испаряванието на пота по кожата и испаренията чрезъ дишаннето, значително се увеличаватъ и скоро докарватъ равновесието на вътрешната температура, и тя престава отъ да се възвишава. Чловѣкъ може да понесе нѣколко часове една възнища температура на нѣколко градуси по-висока отъ неговата. Влагден стоялъ 8 минути въ една пещъ на сухъ въздухъ стопленъ до 127° , 15 минути въ другъ опитъ на 111° . И не се забѣлѣзало да се повиши вътрѣшната температура на тѣлото му. Въ такъвъ случай испаряването на пота по кожата и испаряванията чрезъ дишаннето са главнитѣ срѣдства, които организма противопоставя на горѣщината. Така ако се спратъ тия испарения (чрезъ влаженъ етувъ — парна баня) тогава скоро се възвишава вътрѣшната температура на тѣлото. Слѣдъ такава една баня температурата на тѣлото се качила до 40° и 41° .

Едно възвишение на вътрѣшната температура на тѣлото отъ 6° до 7° градуси показва се смъртоносно за всичкитѣ животни съ топла кръвъ. Човѣкъ и мѣкопшатающитѣ животни умратъ когато температурата на тѣлото имъ се повиши на 44° или 45° (това се доказва връхъ животнитѣ, които поставятъ въ топли пещи, въ смъртнитѣ случаи на слѣнчасванието на жетваритѣ и на войска въ походъ). Птицитѣ на които нормалната температура е отъ 42° до 44° , умиратъ когато тя се възвиши на 48° или 50° . Дѣйствието на топлината е, че тя докарва царилитѣ въ мшцицитѣ, и особено въ сърдечния мускулъ.

Затопленнето ако не е направено до смъртоносната си

степенъ, и просто е продължавано нѣколко дни, като слѣдствие отъ това се забѣлѣзва лоево прерождение въ сърдцето, черния дробъ, бѣбрецитѣ и въ мускулитѣ.

Движението на мускулитѣ Мускулитѣ, даже когато са и въ покой (почивка), произвеждатъ значително количество топлина. Изнуренията, или подобрѣ горенията въ тѣхъ се извършватъ твърдѣ дѣятелно. Само ако се пресѣкатъ нервитѣ на единъ мускулъ, това горение е намалено Съ контракциитѣ на мускулитѣ се произвежда значително голѣмо количество топлина. Така всѣко едно силно работение на мускулитѣ даже и кратко време да трае, възвишава вжтрѣшната температура на тѣлото съ нѣколко десетини на градуса. Това възвишавание може да достигне до 1° и по нѣкога до 2°.

Въ болѣстѣта Tetanos това възвишение (което може да доде до 44°75), навѣрно е слѣдствие на мускуларнитѣ контракции. Сжщото повишение се забѣлѣзва, ако се причинятъ всеобщи контракции по мускулитѣ чрезъ електриката.

Храната. Въ време на смисание на ястието, черния дробъ и другитѣ жлезди произвеждатъ голѣма топлина.

На гладно сърдце температурата постоянно спада. И въ хора, които умиратъ отъ гладъ, тя спада до 30° и 25°.

Умственното занимание. Въ мозъчната работа температурата на мозъка мѣтно се възвишава и повлиява сжщо врѣхъ общата температура

(Слѣдва).

Влияшето на топлото време въ развиваннето на болѣститѣ.

Извѣстно е на всѣкиго, че въ разнитѣ времена на годишната се пораждатъ различни болѣсти, на които до една степенъ благоприятствуватъ вѣнкатшнитѣ климатарически условия, и това бива толкова по-очевидно, колкото повече се наблѣжаваме къмъ крайноститѣ на студа и топлината. Нашата цѣль е именоо да напомнимъ болѣститѣ на пице

варителния органъ ; но преди това нека изобщо споменемъ за влиянието на горѣщинитѣ. Зимно време пицеварителнитѣ органи работятъ твърдѣ дѣятелно, защото тѣлото се нуждае отъ повече материалъ за да произвежда топлина и за да може да противостои на външния студъ. А лѣтно време еднакво се произвежда топлината, и истудяванието е незначително по причина на вънкашната възвишена температура, то слѣдва, че топлината въ чловѣческото тѣло клони да премине естественната си граница. Но това не се случавя, защото тогава кожата се туря да работи и посредствомъ потъ и други испарения държи равновѣсието между произвежданието и губението на топлината.

Така изисква се щото въ нашето тѣло да се образува по-малко топлина защото и малко се харчи. Първото променение става въ пицеварителния органъ. Течноститѣ, които допреди се образуваха въ пицеварителния органъ и служяха за смиланieto на ястието намаляватъ се защото сега се изисква или по-добрѣ да кажемъ тия течности излизатъ на повърхността, дѣто чрезъ испарението правятъ рашладявание, за това устата, гърлото засъхватъ, соковетѣ на стомаха и червата се намаляватъ, и отъ това послѣдва изгубванието охотата, жажда и мъчното смиланie на храната. Така въобще, произвежда се по-малко топлина; дншението поема по-малко кислородъ, и изнуренитѣ вѣщества за произвежданието топлината като не могатъ да се исхвърлятъ чрезъ бѣлия дробъ то черния го замѣстя и отъ това злѣчята се умножава, а отъ друга страна пикучята се намалява. Движенията на дншението ставатъ по-чести и съ това испаренията се улесняватъ.

Кръвообращението става по-дѣятелно; нервната система бива повече напоена, възбудена и по-раздразнителна. Отъ всичко това произлиза една всеобща слабостъ.

Кожата, черния дробъ въ топлинѣ мѣста биватъ повече изложени на болѣсти, като органи които повече работятъ, но не пада по-долу отъ тѣхъ пицеварителния

органъ, ако и да има по-малка дѣятелностъ, която за да може да се възбуди употребяватъ се разни лютинни и аромати, и лакомството ката пресилва пищеварителния органъ за да работи повече отъ колкото трѣба. произвежда въспаление въ стомаха и червата, и това лошо влияние е толкова по-силно, колкото възрастта на челоуѣка е по-нежна. Така това което у възрастнитѣ хора едвамъ се усѣща, у дѣцата причинява ужаси. Съ настѣпванието на топлото време появяватъ се болѣсти на които причината е самата горѣщина, ние повтаряме това именно за да прибавимъ че у насъ съ настѣпванието на горѣщинитѣ, ставатъ съвсѣмъ неудобнитѣ условия на хранението, волею неволею трѣба да завзематъ почетното мѣсто на трапезата лука чесъна и по-нататѣкъ шиперя, защото ако не тѣхъ, какво ще яде сиромаша; и най-сетнѣ изобико ако погледнемъ, ние виждаме че повечето хора ядатъ не за да се хранятъ, но за да не са гладни. Какво се случавя тогава? Майкитѣ които кърмятъ забѣлѣзватъ че дѣцата имъ се поболяватъ, захващатъ да блѣватъ и да дрискатъ, носятъ ги по баби, по лѣкари, тѣчатъ ги съ лѣкарства, но безполезно; и болнитѣ дѣца мратъ, за болѣзетъта и лѣкарствата не помагатъ, и какви горчиви обвинения не ставатъ, като се забравя, че отъ една страна на дѣтетото се даватъ лѣкарства, а отъ друга страна майката която го кърми яде чесънъ, лукъ или шиперъ. Забѣлѣзано е, че постоянно и особено въ лѣтнитѣ пости у насъ владѣе болѣсть по дѣцата, която на нѣкои мѣста наричатъ салгънъ, който е просто една диария. Тая диария отъ проста обрѣца се на смъртопосна, и ако се пресмѣтнатъ дѣцата които измиратъ отъ нея, то космитѣ ни ще настрѣхнатъ.

Диарията (поносъ) по дѣцата.

отъ Jules Simon.

Най главната причина на поноса по дѣцата е прядваннето, препълненнието на пищеварителния органъ. Нека

по-напредъ опредѣлимъ думата поносъ (диария) какво значи въ дѣцата? Дали (редки) жидкави испражнения? Не, жидко испражнение не характеризира диарията по дѣцата, защото тѣхнитѣ испражнения до една година и въ нормалното си състояние са жидки отъ два до три пѣти на день. И само тогава има поносъ когато жидкостъта и количеството на испражненията значително премине повече обикновенното, когато тѣ са по-чести, и физическитѣ и химическитѣ имъ качества се развалятъ.

Диарията може да бѣде първоначална или слѣдствие на нѣкоя друга болѣсть като пневмония, лѣщенка (сипаница) и пр. Тя бива слаба, силна и опасна (grave), и опасността ѝ зависи отъ силитѣ на дѣтето.

Тя се срѣща подъ разни видове:

1. Тя може да бѣде като холерна диария. Болѣстьта холера рѣдко напада дѣцата, но такава една диария холериформа подъ името дѣтска холера много често се случва лѣтно време.

2. Тя може да има видъ дизентериченъ, а не настояща дизентерия, защото въ тоя видъ диария по дѣцата има испражнения отъ кръвна слизъ, но не се срѣщатъ подраняванията на дебелото черво, които подранявания се намѣрватъ въ настоящата дизентерия. Въ тоя случай се случаватъ въ червата на дѣтето кръвоизлияния, сжщо както би се случили отъ носа, но тѣ не са до толкова заплашителни. Така настоящата дизентерия е твърдѣ рѣдка случайностъ по дѣцата, но дизентеровидний поносъ срѣща се много често.

3. Диарията въ дѣцата още може да бѣде придружена съ нѣкои мозъчни явления, и даже когато е най легка, може да се случатъ екламптични конвулзии. Тя може да бѣде коматозна т. е. слѣдъ изобилни испражнения дѣтето може да падне въ несвѣсъ. Мозъчнитѣ явления до толкова могатъ да бѣдатъ, щото да се покажатъ като въспалителни; но настояще въспаление на мозъчнитѣ ципи Meningite не

се случава, болѣсть която не се излѣкува, или ако се излѣчи оставя голѣми недостатѣци. Но то е менингитна диария, единъ видъ лѣжливъ meningite който се издѣрява. Распознаването на тая болѣсть е отъ капитална важностъ за прогностиката, тѣй сжщо и за лѣкуването. Въ тоя видъ диария има три форми: а) конвулзивна форма, екламптична; б) коматозна; в) менингитна или по-добрѣ лѣжовно въспаление на мозѣчнитѣ ципи.

По источника си тия диарии могатъ да се раздѣлятъ така:

1. Диария безъ материално повреждение, т. е. катархална диария, дѣтето искаква не смлѣва храната. Повече се срѣща тая болѣсть въ дѣцата които сучатъ, и слѣдствие на повреденото (не доброто) разваленото млѣко на майката или на подойницата, или на искусственното кърмене съ биберонъ; когато дѣтето се отбие много скоро, или когато дѣтето има глисти. Тя може да бѣде още слѣдствие на многото чистителни или други лѣкарства, като риби масло и други много. Освѣнь това катархалната диария може да е причинена отъ простудяване или отъ голѣмата лѣтна горѣщина. Нервни смущения, оплашване, могатъ тоже да причинятъ тая диария, както силнитѣ болки, силнитѣ изгорявания. Най сетнѣ такава диария по-нѣкогажъ случва се въ края на нѣкоя друга болѣсть като критическо явление, (Jules Simon напомня тѣкава една диария слѣдъ пневмония въ едно дѣте, което слѣдъ това явление оздравѣло).

Така диария безъ повреждение случава се въ времето на никненнето на зѣбитѣ, не че зѣбитѣ биватъ на това прямата причина, но защото никненнето на зѣбитѣ причинява единъ видъ сърбелъ въ вѣнцитѣ, образуване на повече лиги, диспепсия и други сложни побърквания въ пицеварителния органъ, отъ което послѣдва диария.

Най сетнѣ едно кожно изринване може да причини лиентерични случайности.

II.

На възрастнитѣ хора, възпалението се ограничава въ тънкитѣ черва, но въ дѣцата тя се простира въ тънкитѣ и въ дебелиитѣ черва. Въ нѣкои случаи, съ образуванieto на слизьта образуватъ се ципи; въ други случаи диарията бива придружена съ кръвъ, и това е дисентеричното възпаление на червата. Нѣкой пжтъ испражненията биватъ много злъчни и желто-зелени и нѣкой пжтъ беззлъчни и бѣли. Понѣкогажъ Ranseas като не дѣйствува испражненията биватъ като размѣсени съ масло. Диарията може да доде и подѣ маларийно влияние, особено въ ония мѣста, дѣто владѣе треска, и тогава диарията както една треска иде прекъснатата презъ день, и такава една диария се пресича съ quinine.

Нека сега видимъ какво нѣщо е лиентеричната диария. Въ тая диария испражненията са просто несмѣлната храна на дѣтето и тѣ иматъ различенъ изгледъ споредъ възрастта на дѣтето. Въ тоя случай нѣма повреждение въ просто побъркване въ пицеварителното дѣйствие. Корема не е нито горещъ нито болѣзненъ, той бива малко надутъ; въ общото състояние на дѣтето не се забѣлѣзва нищо. Но слѣдъ тая лиентерия иде катархалната диария въ която има приливъ на кръвьта въ слизестата ципа и изобилно образуване на жидкоститѣ; испражненията повече водни, жидко-слизести размѣсени съ несмѣлна храна, испървомъ зеленкави, отпослѣ ставатъ зелени и слизести, въ тѣхъ се намира бѣлткъ (слизь) и твърдѣ много злъчъ. При анализа указва се че въ тия материи има отъ кръвнитѣ солени вещества, бѣлткъ и отъ състава на кръвнитѣ зрънца и по тая причина болното дѣте твърдѣ скоро отпада. Вече корема малко се подува, языка става нечистъ, бѣлезникавъ и претваренъ; вечерно време пулса хваща да бие често и появява се трескаво състояние. Дѣтето вече не намира никакво спокойствие (плачливо) и изгубва си охотата, и това вече не е просто лиентерично по-

бъркване, защото прибавя се и поврежението на стомаха.

Въ възпаленото състояние на червата Enterite има силни колици нечаянни болки въ корема; испразненията биватъ чести и много водни, зелени като трѣва (спапакъ); тѣ биватъ (acide) съ киселъ дѣхъ. Околността на задния проходъ става червена, и кълкитѣ се изринватъ. Корема се надува, оптѣга, и не дава да се шипне, натиска, подкожнитѣ кръвни черни сѣдове се уголѣмяватъ, кожата бива горѣща; языка червенъ и се подостря на върха; чертитѣ на лицето се подрѣпватъ, очитѣ хлѣватъ, носа студенъ подостренъ и като притиснатъ отъ странитѣ, вѣждитѣ се набръчкватъ; краката и рѣцѣтѣ ставатъ студени. Дѣтето захваща да има силна жажда и не може да се насити на вода, хваща да не спи и да се хвърга. Трескавото състояние бива постоянно, кожата горѣща и вечерята болѣстѣта бива по-тежка. Общото състояние на дѣтето показва го на гледъ като едно старче.

Въ тоя случай има повреждение а не побъркване на пищеварението. Слизестата ципа на червата е възпалена, умекнала, възпалението е твърдѣ много распространено, и обема голѣма частъ отъ червата.

Това възпаление на червата се показва различно: по нѣкогажъ съ колериформенъ видъ и дѣтето, което отъ началото има проста лиентерия, болѣстѣта му напрѣдва, испразненията ставатъ съвѣсмъ като вода, тѣй щото въ сѣщото време се образуватъ повече жидкости, слизъ и злѣчь, и болното тѣй да речемъ се испраздня. Въ сѣщото време то захваща да бѣва първо храната си, послѣ печиста и малко злѣчна вода. Корема прилепва (спада), едвамъ усѣщѣ болки и почти е студенъ отъ колкото топѣлъ; коремнитѣ стенки са хлапави и мекки, и показва се като кожата да е по-широка. Дѣтето се стопява тѣй бързо, лицето му посинява и се дрѣпва; и много отпада отъ сила, и едвамъ пѣшка; най сетнѣ дохожда общо истинване на тѣлото, безъ треска, съ единъ малкъ, мизеренъ и слабъ пулсъ.

По нѣкогажъ диарията се явява, напротивъ, съ мязъчни явления (признаци) причинени отъ коремнитѣ болки на слизестия приливъ, което въ нервнитѣ болни причинява конвулзии въ началото или въ течението на болѣвостта. По нѣкогажъ изъ единъ пжтъ залавя дѣтето силенъ поносъ, безъ да е холеровиденъ, съ болки и притягания и при нервното състояние явяватъ се конвулзи; и другъ пжтъ, по самото влияние на диарията дѣтето отпада въ една крайна слабостъ, подобна на тая, която се забѣлязва въ тежката болѣвостъ, и това е което наричатъ *enterite comateuse*.

По нѣкога явленията които придружаватъ възпалението на червата могатъ да се приторятъ на възпаление на мязъчнитѣ ции придружено съ побъркване на инцезарителния каналъ; тогава има диария, главоболне, охканія и вечерно време безпокойствие, даже може да се появи кривоглядство (*strabisme*) и неравенство на зрачкитѣ (*purile*). Въ такъвъ случай распознаването на болѣвостта е мжчно, само появяването на настоящитѣ симптоми на *meningite* отмахватъ съмнѣнието.

Не трѣба най сестигъ да размѣсеме кръвний приливъ който по нѣкогажъ се случавя въ *enterite* съ настоящата дисентерия, която е твърдѣ рѣдка въ дѣцата. Въ *enterine* кръвта стои отдѣлно отъ жидкоститѣ, додѣто на противъ въ дисентерията кръвта бива размѣсена съ тия жидкости; и освѣнь това въ първата болѣвостъ *enterite* болкитѣ въ корема биватъ много силни. Въ дисентерията има тенеами, испражненията биватъ много чести, по-малко, и се нехвърлятъ съ мжчотни. Ще говоримъ и за тая болѣвостъ по-послѣ, нека сега видимъ какво е лѣкуването на другитѣ.

Въ лиентеричната диария като има просто побъркване въ смиланнето, най напредъ трѣба да обърнемъ внимание на храната на дѣтето и на игиената; много пжти причинитѣ на това биватъ тѣнцитѣ и по модата дрѣхи,

честитѣ кжнания които са досадителни, защото кжпанието ако се прави съ изобилна вода и ако трае нѣколко сѣкунди само тогава бива полезно. Като лѣкарство въ началото между кърмата на дѣтето дава се по една лажичка eau de saux médicinale на половина размѣсена съ чиста вода; и ако испражненията не си измѣнятъ вида, дава се по малко отъ минералната вода Vals (отъ источника Saint-jean), но да се внимава да бжде стѣклото на скоро отпушено, защото ако стоклото се държи два или три дни отворено, тая вода вмѣсто да поправи растроението, просто дѣйствува като чистителенъ лѣкъ. Тая вода като се дава да не бжде хладна по млека. И по корема на дѣтето се растрива на топло масло отъ хамомила (лай-лай кучка) съ малко камфоръ, и освѣнъ това трѣба да се направятъ всѣки день по единъ или два глистиря за да се премахнатъ испражненията които са набрани въ червата въ изобилно количество.

Ако дѣтето е двѣ годишно, тогава му даватъ съ храната заедно по малко отъ слѣдующия размѣсъ по равно количество: saie préparée и phosphate de saux при които ако се покаже нужда притуря се и по малко bismuth. Ако това не подѣйствува и ако лиентерията (бабичесванието) се обърне на катарална диария, която се познава по растройство на стомаха и отъ прилива на червата, тогава се прибѣгва къмъ слѣдующото лѣкарство: 30 центиграмма ipesa въ 30 грамма вода, отъ което лѣкарство като се даде на едногодишно дѣте, произвежда се бълванне и исчистванне, които намаляватъ и отслабватъ прилива въ пищеварителния каналъ. При това още ще се прибавятъ по-горѣ помѣнатитѣ растривания за да може да се възбуди дѣйствуваннето на кожата. Ако всичко това не помага, тогава предписва се bismuth съ $\frac{1}{2}$ капка Laudanum въ 100 грамма за едно дѣте, което не е станало на една година, една капка ако е двѣгодишно, и двѣ капки на голѣмитѣ дѣца. И ако това не подѣйствува, прибавя се diascordium 30

центиграмма за едногодишно дѣте, 60 центиграмма за двѣ-годишно дѣте, и до 2 грамма ако е тригодишно дѣтето (Слѣдва).

Случай на раждане близнаци.

Прѣвъ Септември 1880 год. въ време на обикалянието Пловдивската околия въ качество на Околийскій лѣкаръ, случи-ми се въ едно отъ селата да видя една жена болна отъ typhus abdominalis; болната бѣше тѣжка около 7—7¹/₂ мѣсеци и ми се оплака, че осѣща болки като на раждане и дѣйствително слѣдъ два часа роди доста легко.— Роденото бѣше monstrum, което имамъ честь да представя на почитаемитѣ си колеги въ дружеството.

Както виждате, това представлява двѣ близначета, сраснати по между си съ долната часть на thorax и горниѣ на abdomen. Едното отъ тия близначета е правилно развито дѣте-момичъ приблизително на 7 мѣсеца и живѣ слѣдъ ражданието силѣщо около два часа. Всичкия интересъ представлява другото monstrum.

То представлява слѣдующитѣ особености: 1) *Caput*: покрита съ косми, съединява се съ снагата чрезъ шпата. Отъ предията часть на главата, тамъ дѣто е лицето нѣма очи, нѣма носъ, отъ странитѣ нѣма уши, нито зороднищъ отъ тѣхъ, тамъ гдѣто трѣбва да бѣдять устата, намира се едно отверстие около единъ сантиметръ диаметръ съ неправилен крапца; зонда, вкаранъ въ това отверстие, отива на вѣтрѣ; нѣма нищо, което да прилича на долна челюсть (*maxilla inferior*) 2) Въ горнитѣ крайници и отъ двѣтѣ страни има само горниѣ часть на ржката *brachius*, на края на *brachius* има малко едно възвишение (*tuberositas*) колко грахово зърно; сжщата симметрична аномалия е и на долнитѣ крайници; дѣто сжществувать само двѣтѣ горни части на краката (*crura*); долнитѣ части съ коститѣ *tibia peroneum*, и стѣпалата ги нѣма; сжщата *tuberositas* се намира на края на двѣтѣ *crura*; 3) *Organa uro-genitalia*, Пикочни и дѣтородни органи нѣма, на тѣхното мѣсто се намира една малка *tuberositas*, 4) *Umbilicus* е единъ и е отъ страната на правилно развития плодъ и се намира около единъ сантиметръ по долу отъ мѣстото на срасванието. 5) *Orificium ani* нѣма.

Какви, и кои ткани приематъ участие въ срасванието не мога точно каза, тѣй като за това препаратъ трѣбва да се разрѣже; което ще да повреди цѣлостьта на картината. Мисля, че въ срастванието приема участие грѣдната кость (*os sternum* въ долната си часть.

Д-ръ Севвовъ

Нови издирвания по цѣрението отъ пандилка. Д-ръ Verenger Feгац, като се занимавалъ по изслѣдванieto на пандилката, отъ 1860 г. до 1884 год. набралъ 2752 случая съ Taenia (пандилка) постъпили на лѣчение по болницитѣ на Френската флота. Отъ наблюдения-та му излиза че отъ година на година той глистеи повече и повече се срѣща; той предполага че това е слѣдствие на съобщенията които са имали съ Кошиншина, Сенегамбия и особенно слѣдъ като са почнали да внасятъ едаръ рогатъ добитѣкъ изъ Алжирия, и най повече това отдава на употрѣблението на сурово месо *). Това постоянно умножение на пандилката се срѣща не само по моряци-тѣ нѣ и по между другото население

Единъ пѣтъ зародиша на пандилката внесенъ въ човѣка слѣдъ 3 или 4 мѣсеци той се развива и може да живѣе отъ 2 до 8 години въ човѣческитѣ черва, нѣкои предполагатъ даже че тя може да живѣе и до 15 години.

Обикновенната дължина на пандилката е отъ 5 до 8 метра; виждало се да иматъ и до 40 метра дължина Д-ръ Verenger въ нѣколко измѣрвания намерилъ срѣдне дължина отъ 5 до 10 метра. Пандилкитѣ които са имали дължина отъ 15 до 20 и 25 метри били отъ твърдѣ голяма рядкостъ, еднѣжъ само видѣлъ 36 метри дълга пандилка.

Забѣлѣзва се че въ хора изложени подъ едни и сѣщи условия въ нѣкои отъ тѣхъ пандилката не може да се развие, а въ другитѣ твърдѣ лѣсно се развива, това показва че не е еднаква способността за храненieto пандилката въ всичкитѣ хора.

Пандилка може да живѣе повече отъ една въ човѣческитѣ черва, така отъ 398 наблюдения, въ 323 човѣци имало по 1 пандилка, въ 46 по 2, въ 17 по 3, въ 9 по 4, въ 2 по 5 и отъ 1 човѣкъ излязли въ едно и сѣщо време 12 пандилки.

Слѣдъ опитванието почти на всичкитѣ лѣкарства противъ пандилката Д-ръ Verenger дошелъ до слѣдующитѣ заключения: пандилката може случайно да се изхвърли безъ приеманieto на нѣко лѣкарство или просто съ приеманieto на нѣкой очистителенъ лѣкъ. Това даю поводъ да се отдаватъ на нѣкои лѣкарства свойства, които тѣ не притежаватъ, отъ това число са морската солъ, чесъна, чернични-тѣ кори, Евкалиптуса, Ailante (растение) и Calomel. Ether-Térébenthine, coco (кокосовъ орѣхъ) твърдѣ на рядко сполучватъ; и дѣйствието на fougère още не е добрѣ изслѣдвано.

*) Въ Босна дѣто има твърдѣ много пандилки, забѣлѣзва се че е слѣдствие отъ ядение то на сурово сушено на димъ говѣжди месо, което Боснянитѣ наричатъ печеница.

Тиквеното семе съвсѣмъ слабо дѣйствува, макаръ и въ нѣкои случаи да е показало пълна сполука.

Cousson е най доброто сръдство за исхвърлението на пандилката, нѣ то трѣба да бѣде прѣсно, и това прави че много пѣти то не сполучва, защото съвсѣмъ рядкостъ е да се намери въ аптекигѣ прѣсно.

Кората на наровото дърво е най сполучливото сръдство противъ пандилката и то дѣйствува чрезъ Pelletierine, която са съдържа въ нея, въ различно количество споредъ годинигѣ на дървото и споредъ происхождението на кората ако е отъ корена или стѣблото. Така щото като се предпие кората, не може да се разчита на нейната сила, защото е незвѣстно колко Pelletierine съдържа, затова се прѣдпочита тая послѣдната, както противъ треската прѣдпочителна е quinine а не кората отъ която се вади quinine.

Така Pelletierine е най положителното лѣкарство противъ пандилката, нѣ трѣба да се дава по извѣстенъ единъ редъ и да се земагѣ нѣкои прѣварителни мѣрки; тогава отъ 10 случая въ 9 тѣхъ може да се сполучи, нѣ ако не се съблюдыватъ нѣкои подробности въ прѣеманието на лѣкарството отъ 3 случая въ два може да не се сполучи.

СЪДЕБНО-МЕДИЦИНСКИЙ АКТЪ № 22

За аутопсията на мъртвото тѣло на жителя отъ с. Горне-Марянь, Димитра Петкова.

Велѣдствене отношението на Г. Еленскій Околийскій Началникъ отъ 21 Януарий тѣзи година подъ № 217, било е произведено Съдебно-Медицинско вскрытие на 22 Януарий по пладиѣ на мъртвото тѣло на Димитра Петкова въ домѣтъ на покойния въ село Горне-Марянь, въ присѣтветвиегѣ на старшии стражникъ на Еленската Околия и кмета отъ с. Горне-Марянь. Намѣри се слѣдующето:

Вънкашенъ преглѣдъ на тѣлото.

Мъртвото тѣло е на махъ, сръденъ ръстъ, слабо тѣлосложение твърдѣ испустило, (maigre) на около 32 години. Космитѣ на главата, мустацигѣ и дѣтороднитѣ органи са тъмни. Изражението на лицето е страдалческо; очитѣ са затворени, зѣбитѣ пристенѣти единъ къмъ другий; джуинитѣ са прибрали. Лицето е жълто, съединителната ципа на очитѣ (conjunctiva) е жълта (иктерическа). Зрачкитѣ на очитѣ (зѣнитѣ) са расширени. Слизестата ципа на джуинитѣ (мукозата) е блѣдна. Въ устата, въ носѣтъ и въ ушигѣ нищо особно не се намѣри. Шията има умѣренна дължина и дебелина; грѣдния кафеъ е слабо развитъ и тѣсенъ съ твърдѣ западнали между-

ребренни пространства. Коремът надутъ най много regio epigastrica; кожата на коремътъ е позеленѣла. Вѣлкашнитѣ дѣтородни органи, горнитѣ и долнитѣ краешници са нормални. На заднята повърхность на тѣлото има нѣколко червеникави пята (смъртна червенина); Трупното вкокаляване (rigiditas) е умѣрено. По тѣлото не се намѣриха никакви слѣди отъ насилие.

Вжтрѣшенъ преглѣдъ.

1. Гръкляна и дихателното гърло (trachea) са незапушени и представяватъ признаци отъ хронически ларингитъ.

2. Дѣспия бѣлъ дробъ е проходимъ за въздуха; заднята и долнята му часть е силно иперемпирована и малко отекала; лѣвий бѣлъ дробъ по заднята си повърхность е сраснатъ съ ребренната плевра съ стари приращения, и е препълненъ съ кръвь и въ заднитѣ части отекалъ.

3. Сърдцето не е увеличено, сърдечний мускулъ е мекушавъ, блѣденъ и представя признаци отъ жирно прераждане (degeneratio adiposa). Всѣкитѣ клапи са нормални, въ праздинитѣ на сърдцето има по нѣколко капки кръвь и фиброзни сгѣстащи.

4. При отваряние на коремната куфина, въ областъта на епигастрия (regio epigastica) избухна малко количество вонещи газове. Серозната ципа на корема, околнитѣ черва са твърдѣ червени и тѣхнитѣ капилляри са твърдѣ препълнени съ кръвь; кръвоноснитѣ сѣдове на червата, стомаха и omentum (булата) сѣщо препълнени съ кръвь. Въ горнята си часть omentum majus е сраснатъ съ околнитѣ черва. Серозната ципа на тънкитѣ черва въ по-голѣмата си повърхность е мѣтна. Intestinum duodenum е срасната съ околлежащитѣ тънки черва съ прѣсши фиброзни приращѣния и повечето тънки черва въ мѣстата на преплитанията (ansae intestinales) си са сраснати по между си. Въ пространството между стомаха и черния дробъ, въ областъта на duodenum и colonies ascendentes се намира около 5 килограмма тъмно-желтъ ексудатъ, въ който нѣмаше екстременти.

5. Въ стомаха има около 20 грамма слизеста жидкость; слизестата (лигава) ципа на стомаха и duodeni е твърдѣ! набѣбнала и пигментирована; вжтрѣ въ тънкитѣ черва се намира голѣмо количество слизъ и газове; Въ дебелитѣ черва се намѣриха малко фекални масси отъ средня консистенция.

6. Черния дробъ е малко увеличанъ; всѣквата му повърхность е покрита съ булю отъ сжщий цвѣтъ както и описанный въ §4 ексудатъ; тканъта му е тъмно-зеле а и умѣренно препълнена съ кръвь. Жлъчниятъ мѣхуръ (cystis fellea) е спаднатъ и празенъ, на предне-долнята му часть се забѣлѣзва дупка около единъ сантиметръ дъл-

жина (*ruptura cystis felleae*). *Ductus choledochus* отъ къмъ страната на *duodenum* е затъкватъ съ загъснала слъзъ.

7. Далакътъ има нормална голѣмина.

8. Бъбрецитѣ и мочеточниците (*uretres*) нищо особно не представляватъ. Въ пикочний мехуръ има малко прозрачна желта пикочъ. Главата остана неотворена.

Предварителни свѣдения

По събранитѣ отъ окръжающитѣ покойния, хора, излиза че Димитъръ Петковъ е отдавна билъ слабъ. Тѣй напр. въ 1879—80 г. кога е билъ въ военната служба, не са го испроваждали на караулъ, по причина на неговата слабостъ. Въ послѣдне време не е ималъ ищахъ за ядение и е употрѣбявалъ много пиперъ. На братовата си свадба, около 12 часа презъ нощта 19 Януарий отива за вино и за да чалива виното по-добрѣ, длъженъ билъ да подигне доста тежка бѣчва. Малко слѣдъ подиганieto на бѣчвата осѣтилъ твърдѣ сили бoмки въ областта на епигастрия. За утоляване на болкитѣ корема на болния растривали нѣколко пѣти. Слѣдъ 16 часа отъ началото на болѣстята, болния умрѣлъ въ 4 часа слѣдъ пладнѣ на 20 Януарий.

Мнѣние и заключение.

На основание даннитѣ, намѣрени при аутопсията на тѣлото и описани по-горѣ въ §§ 2, 3, 4, 5 и 6 се вижде че:

1. Смъртъта на Димитра Петкова произлѣзла отъ упадѣкъ на сърдечната дѣятелность (*collapsus*).

2. Коллапсуса е произлѣзалъ отъ остро то диффузно ексудативно распадение на серозната ципа на червата и корема (*peritonitis acutissima diffusa exsudativa*).

3. Горѣпомѣнатото распадение е слѣдствие пробиванieto на жлъчний мехуръ и вливанieto на жлъчката въ коремната куфина.

4. По причина на хронический катарръ на *duodenum* и затварянieto на *ductus choledochus*, още при живота е било задържано отдѣляванieto на жлъчката, недостатъчно изпразняване на мехуря, неговото препълнюване, а като слѣдствие на давление отъ коремния прессъ (при подиганie на бѣчвата) е произлѣзло пробиванie на жлъчний мехуръ.

7. Растриванieto на корема при появяванieto на *peritonitis* е могло да ускори смъртъта.

Че този актъ е съставенъ по справедливостъ и съвѣтъ съгласно съ правилата на врачeбната наука, за това свидѣтельствувамъ.
г. Елена 23 Януарий 1885 г.

Елинский Околийский Лѣкаръ: Д-ръ Бассановичъ

Извлечение отъ „Bulletin de Therapeutique“.

По физиологическото и терапевтическото изучаване на
Antipyrine.

Отъ Д-ръ Леон Сегдин.

Антипиретическото лѣкуване отдавно е заинтересувало лѣкаритѣ. Възвисяната температура не всекоги съставлява опасностъ, но има случаи, въ които това възвишение на температурата не че е само едно осложнение въ болѣстѣта, но е и една истинска опасностъ, противъ която лѣкаря трѣба да отправи всичкитѣ си сили. Като хвърлимъ единъ погледъ връхъ по-главнитѣ антипиретически срѣдства, които до сега се употрѣбявали, като напримѣръ: *acide salicylique*, *Salicylate de soude*, *Acide Phenique*, *Résorcine*, и тия които на послѣдне се открити, като *Kaïrine*, *Aspidospermine* и *Thalline*, виждаме че неудобствата и понекогажѣ опасноститѣ които причиняватъ не говорятъ въ тѣхна полза, и трѣбва да се отхвърлятъ. Между тѣхъ само едно срѣдство остава на първъ редъ и то е *quinine*, на което чудесното дѣйствиє е неоспоримо; така слѣдъ обикновенната треска иде тежката болѣстъ връхъ която неговото дѣйствиє е най извѣстно; но трѣба да забѣлѣжимъ че *quinine* има нѣколко неудобства, като хучение на ушитѣ, главоболне, виение свѣтъ, поврѣждане въ стомаха и пр. Съ една дума ако и дѣйствието на *quinine* да е неоспоримо, принудени сме да диримъ друго антипиретическо лѣкарство; освѣнъ това въ много болѣсти съ твърдѣ възвисяна температура при настоящето положение на терапевтиката не е възможно да се намали положително една много възвисяна температура, да се надвие една ипертермня.

Антипиринъ се прави отъ *oxuméthylquinizine*, който произлиза отъ дѣйствието на *ether acétacetique* връхъ *phenylhydrazine*; така съ *oxuméthylquinizine* като се групира единъ повъ металлический съставъ получава се *oxuméthylquinizine méthylée*, когото Knorr нарича *Dimethyloquinizine* а *Filshne antipirine*, която бива въ прахъ кристализиранъ, сѣроватъ, бѣлъ, розовъ или жълтеникавъ цвѣтъ, вкусъ има малко горчивъ, и твърдѣ добръ се растопява въ вода. Ние нече да се распространяваме за неговитѣ безбройни реакции, нито за начина, посредствомъ когото съ единъ растворъ отъ *Perchlorure de fer* може да се откриє антипирина въ пикочѣта. Ние ще предпочитемъ да

се занимаемъ съ клиническитѣ и терапевтическитѣ изслѣдванія на това лѣкарство. Наблюдения има направени въ 50 случая раздѣлени по видоветѣ на болѣститѣ и отъ тѣхъ се откриватъ много важни въпроси.

Първо което Nuchard показва е предпочителното дѣйствие на антипирина въ болѣститѣ на бѣлия дробъ, въ треската на туберкулозитѣ, дѣто съ малки дози като съ 50 центиграмми и даже съ 25 центиграмми сигурно може да се намали температурата дори до 2 градуси. Достатъчно е да се хвърли единъ погледъ върхъ термометрическата черта за да се види прогресивното и почти математичното намаляване на температурата съ малки дози. Въобще първата доза въ разстояние на единъ часъ намалява температурата отъ единъ до $1\frac{1}{2}$ градусъ. Ако се престане даването на цѣра, температурата се удържа на тоя градусъ нѣколко часа, и даже спада още на нѣколко десетини; като се предпише друга доза, температурата намалява още половинъ и даже на 1 градусъ и се удържа така отъ 8 до 9 часа. Вслѣдствие това си отличително дѣйствие антипирина може да се приеме като вѣрно специфично лѣкарство не противъ туберкулозиса, нѣ противъ треската му. Трѣба да знаемъ, че не всекоги дѣйствуватъ малкитѣ дози ако се продължаватъ, нѣ пакъ и не трѣбва да даваме твърдѣ голѣми дози както германцитѣ отъ 4 до 5 грамма на день; това е отъ капитална важностъ, защото едно отъ главнитѣ неудобства на антипирина е че тя причинява твърдѣ изобиленъ потъ, който хвърля туберкулозитѣ болни въ голѣма слабостъ. И тъй благодарение на малкитѣ дози, като 25 или 50 центиграмма, това неудобство съвсѣмъ се отбѣгва, та не само температурата се понижавя, но почти въ всичкитѣ наблюдения, болнитѣ усѣщатъ едно особено благосъстояние; задухата утихва, безсъннието изчезва; и отъ истина се премахва тая треска която изнуриява болшия, която треска значително помага да надиятъ тия несчастни болни въ пълненъ маразмусъ и Nesticité.

Колкото за другитѣ болѣсти на бѣлия дробъ, за пневмонията особено, безъ да искаме да дадемъ на антипирина преувеличена важностъ, види се отъ наблюденията че тя дадена въ малки дози намалява значително температурата и че нейното дѣйствие е много по-силно въ остритѣ болѣсти на дихателния органъ, отъ колкото въ *fièvre typhoïde*, дѣто напиримъ за да се получи същъ ефектъ, трѣба по голѣми дози. Нека сега разгледаме какво е дѣйствието на антипирина въ *fièvre typhoïde*? първото което бие на очи е неговото постоянно и вѣрно дѣйствие по намаляването на температурата. Но тука двѣ нѣща трѣба да се забѣлѣжатъ: първо че

трѣба по-силни дози, единъ граммъ въ едно приеманне, и тая доза трѣба да се повтори три пѣти на день, но и тука ние сме далѣчъ отъ ония дози, които предписватъ въ Германия отъ 5 до 8 грамма на день; второ, че температурата претърпява едно по-малко намаляване отъ колкото въ болѣстите на бѣлия дробъ: тя се намалява до 1 и 1½ градусъ, и трайнието на това намаление е по-кратко; Пулса постоянно наблюдаванъ, чувствително се разреждава; но това разреждаване не съотвѣтствува съ намалението на температурата. Сѣтнѣ-количеството на пикочѣта види се че се увеличава, и въ сѣщото време се забѣлѣзва едно лѣгко намаление на уреата. Ако се погледне на чертата, съ която се бѣлѣжи температурата въ случаѣтъ на *fièvre typhoïde*, види се че тѣ пременуваѣтъ типа си; въ тия случаи въобще, има сутрѣнна екзасербація и вечерно намаление.

Съ една рѣчь, могатъ да се формулиратъ слѣдующитѣ заключенія: не може да се повлияе значително връхъ общия ходъ на болѣстѣта, за това не трѣба да се дава антипирина на всичкитѣ болни отъ *fièvre typhoïde* (тежка болѣсть), само въ случаѣтъ, въ които температурата е много възвишена; тоже за това не трѣба да се мѣчиме да прекарваме тежката болѣсть безъ треска (безъ възвишена температура), трѣба да се благодаримъ съ достатѣчното намаляване на температурата, за да може болѣстѣта да слѣдва нормалното си течение, т. е. да влезе въ редѣтъ на една остра, но доброкачественна болѣсть.

Като неудобства, пота нѣма сѣщото вредително влияние, както въ чехотката, така щото това неудобство е отъ малка важность.

Въ едно любопитно наблюдение отъ Guéel и Huchard, намираме описанието на една *roséole* (кожно изриванне), съгледано вече отъ много чужди автори; това изриванне на кожата се забѣлѣзало въ една млада болна отъ *fièvre typhoïde* на която се давало дълго време антипиритическия цѣръ, по наставленията на Huchard повиканъ въ консултация. Това кожно изриванне се състои отъ лещообразни розови пятна, които по-напрѣдъ се явяватъ въ двѣтѣ рѣцѣ. На другий день тѣ се набиратъ на гърба на юмука (рѣчка) въ видѣ на полумѣсець, и помежду тѣхъ остава части отъ здрава кожа; освѣнъ това по тѣхъ се осѣща малко или много силенъ сърбелъ. Като се прегледа болната въ другитѣ страни на тѣлото, намѣри се че отъ сѣщитѣ ерупции има връхъ колѣнитѣ, връхъ голѣмия трокантеръ, отзадъ въ долния страна на гърба и на двата лакти. Тая ерупция трае два или три дни, общото състояние на болната отъ това не почувствува никакво влияние. Слѣдъ четри дни кожата зе естествената си краска. Но това не прави никакво сѣществено побъркване

и не припятствува за даването антипирина. На последне място, трѣба да се забѣлѣжатъ случаитѣ на бѣлване, но не всѣкоги трѣба за това да се обвинява антипирина, защото въ единъ случай даже бѣлванията са спрѣни слѣдъ даването на тоя цѣръ.

Въ отдѣленнето на М. Huchard антипирина даваха и въ единъ случай на *peritonite puerperale*, и трѣската се намалявала постоянно и дала добъръ успѣхъ, тъй щото на основание на тия данни, може да се надѣваме че това лѣкарство ще бѣде дѣйствително полезно и добръ ще послужи въ опасноститѣ, които поиѣкогашъ послѣдватъ ражданнето.

Ние употребихме антипирината за цѣрението на *Rheumatisme articulaire aigu* (острий ставний ревматизмъ) и дѣйствително, по заключенията на професоритѣ Masius, Snyers, Pribram, тя има особено дѣйствие върхъ острий ставний ревматизмъ. Споредъ тия автори, болкитѣ и възвишена-та температура се изгубватъ, заедно, тѣи щото тѣ приематъ че антипирина може да замѣсти даже съ повече преимущество *Salicylate de soude* нѣ до днесъ отъ наблюденията на Huchard не се показва такова нѣщо, вече е извѣстно че и много други автори се съгласяватъ на това, тъй щото до второ опитване *Salicylate de soude* остава си на място-то по лѣчението на *Rheumatisme*. Въ заушницитѣ, въ *Erysipèle* температурата се понижаваша съ даването на антипирина, нѣ трасението на това понижаване е кратко и добриятата която произлиза отъ това лѣкарство е почти незначителна.

Въ еруптивнитѣ трески, *rougeole* (лѣщенка) нищо особено не се забѣлѣжава по дѣйствието на това лѣкарство, освѣнъ намаляването на температурата. Тѣи като антипирина се елиминира чрезъ бѣбрецитѣ интересно е да се узнае да ли тя не ще бѣде вредителна, кога-то бѣбрецитѣ са повредени; въ такъвъ единъ случай на първо битна конжестия въ бѣбрецитѣ вслѣдствие на простуда дѣто имаше значителна *albuminurie* съ възвишена температура, ние видехме и тогава че това лѣкарство съвършено се елиминираше чрезъ пикучьта, нѣ при това албуминурията, вмѣсто да се увеличи значително се намали.

Въ друго едно наблюдение на една болна жена съ значителна албуминурия, антипирина се даваше съ предназначивость до 1 грамъ послѣ даване-то на пикучьта съ *perchlorure de fer* показваше че това лѣкарство се елиминираше чрезъ бѣбрецитѣ; и количеството на албумина се намали вмѣсто да се увеличи отъ тия двѣ наблюдения може се помисли че конжестията и прерожденията на тия органи не препятствуватъ за приеманнето на това лѣкарство, въ единъ случай на алколична лудостъ съ приливъ на кръвта въ бѣлия дробъ, въ чер-

ния дробъ съ доста забѣлѣжителна желтеница, антипирината биде дадена до 2 грамма въ подкожно спринцуване, това малко повлия врѣхъ температурата, нъ кожата коя-то бѣше суха умѣкна и се покри съ изобиленъ потъ. Нъ по злощастие болния скоро умрѣ и даването на това лѣкарство не можн да се продължава за да може да се наблюдава неговото дѣйствиe.

Като имаме предъ видъ дѣйствието на антипирина врѣхъ нервната система интересно ще бжде да се изучи това дѣйствиe въ нервнитѣ болѣсти. Huchard е получилъ добри резултати въ една базедова болѣсть, и при това може да се прибави съобщението направено отъ Débove до медицинското дружество на болницитѣ за успешнитѣ дѣствия на антипирина въ единъ случай отъ Истерична треска.

Въ нашето специално изучаване на антипирина употребена въ лѣкарството на дѣцата, ние съгледваме въ много случай полза отъ това лѣкарство. Ние ще посочимъ нѣколкото наблюдения на Huchard въ който ние виждаме че Huchard е лѣкувалъ съ успѣхъ болни дѣца съ *fièvre herpétique*, и ангина отъ сжщо естество; А друго едно двѣ и половина годишно дѣте болно отъ *grippe* и *pneumonie* се появи крайно чувствително защото съ една слаба доза температурата се намали отъ 5 градуси въ разстояние на 2 $\frac{1}{2}$ часа: Отътова севиди че съ предпазливостъ трѣба да се дава антипирина на дѣца-та; сжщо въ едно 5 годишно дѣте болно отъ *Bronchite aigue* съ приливъ на кръвта въ бѣлия дробъ Huchard ималъ добъръ успѣхъ.

Професора Dusch въ Хенделбергъ, и Demme тоже получили добри резултати отъ даването на това лѣкарство, и ето тѣхнитѣ заключения:

Дѣцата които сучатъ можатъ да получаватъ антипирина, тя не влияе нито на охотата нито на смиланнето на млѣкото, не причинява блѣвания, причинява малко заманване на главата, безъ хучение въ ушитѣ. Въ първата възраст на дѣцата не трѣба да се дава повече отъ 20 центиграмми, и на 5 годишно дѣте не трѣба да се дава повече отъ 50 центиграмми; въобще за всѣка година по 20 центиграмми.

Слѣдъ това изучаване на антипирина въ различни-тѣ тия болѣсти ние ще направимъ общо едно кратко изложение на неиното Терапевтическо дѣйствиe. Първото дѣйствиe, вече прието отъ всичкитѣ автори, на антипирина е че тя е силно и вѣрно антипиретическо срдѣство, срдѣство което намалява възвишената температура, и че тя дѣиствува безъ да заманва главата безъ да причинява хучение въ ушитѣ, безъ да производи главоболие. И второто неино дѣйствиe е че тя разрѣдява пулса, но то не вѣрви еднакво паралелно съ намалението на те-

температурата, както искаха да кажат нѣкой автори. И нейното дѣйствие врѣхъ дишението види се да е твърдѣ слабо.

Като се послѣдва нейното дѣйствие врѣхъ пикучьта, види се че тя се елиминира чрезъ бѣбрецитѣ, увеличава количеството на пикучьта и намалява уреата, антипиринна не дѣйствува врѣхъ самия органъ който произвежда пикучьта защото въ патологическия му състояние, това лѣкарство се елиминира безъ отекчение на болния органъ а напротивъ види се че има благотворно влияние врѣхъ бѣбрека, Антипиринна има явно дѣйствие врѣхъ нервната система, и това го доказватъ физиологическия опити; безъ да искаме да правимъ заключение отъ само двѣтъ наблюдения, на *Goutte exorhtalmique* и *fièvre hystérique*, на които е невъзможно да се уповаваме; нѣ фактътъ е важенъ и трѣба да се спомене.

Тия са добри-тъ дѣйствия на антипиринна.

Нека сега изложимъ какви са неудобствата отъ неговото приеманне? нѣкой автори показватъ, на чувствование огненни вринвания, това са рѣдки. Бѣлванията може би послѣдватъ по често; и срѣдството за да се отбѣгнатъ е да се дава цѣра чрезъ ректума; сжщата цѣль може да се постигне ако цѣра се дава на малки дози освѣтъ това въ многото случай цѣра не е причинителя на бѣлванията. Най важния укоръ е че това лѣкарство причинява изобиленъ потъ, който облива болния около половинъ или 1 часъ слѣдъ приеманнето лѣкарството; и за да се отбѣгне това неудобство Nuchard е намислилъ да употребява цѣра въ слаби дози, като е забѣлжалъ че пота се причинява само ако се дава до 1 и 1. 50 граммъ, рѣдко може да доде слѣдъ приеманнето на 75 центиграмми, почти никакъ не иде съ една доза отъ 50 или 25 центиграмми; Знае се вече че и съ малки-тъ дози температура-та се намалява и повече-то въ туберкулозния болни.

Колкото за причиняването на едно кожно изриванне (*Echantheme*), то е интересно, нѣ трѣба да знаемъ че това се случаватъ твърдѣ рѣдко защото въ болницата *Bichat* болнитѣ са получавали антипиринна въ разстояние на единъ мѣсець, безъ да са имали розеола; освѣнъ това изриванне като не влияе никакъ врѣхъ хода на болѣсть-та, нито врѣхъ общото състояние на болния, то нѣма защо да се боимъ.

Такива са преимуществата и неудобствата отъ употребленнето на това лѣкарство.

Трѣба сега да се помене за неговото физиологическо дѣйствие и за опититѣ направени врѣхъ животнитѣ отъ Nuchard и Hénonque цѣра е билъ опитанъ врѣхъ кобай и лапини и врѣхъ жаби. Забѣлжителното въ тия опити е че цѣра причинявалъ клонически и те-

танически движения, параплегиа схващанне-то на мускулитѣ се случава съ сжщия почеркъ при всичкитѣ опити. Нѣколко опити на професора Bouchard като че потвърждават това мнение, и той дохожда до сжщото заключение; споредъ него, антипирина има неоспоримо дѣйствиe върхъ нервната система. тя дѣйствува върхъ дълговатия мозъкъ и самия мозъкъ. Дозитѣ употребени отъ Néposque са относително по силни, така што за всѣкъ килограммъ отъ тежестта на животното употребилъ отъ 50 до 60 центиграми, а Bouchard употребилъ слаби дози, отъ 15 до 17 центиграми за килограммъ. Ние изучаваме още и емо статическото дѣйствиe на антипирина особно въ първи-тѣ наши опити като бѣхме забѣлявали мжчнотия за извлечението малко кръвь отъ животното за да я изследваме подъ спектроскопа. Тука слѣдва единъ опитъ кой-то показва емо статическото дѣйствиe на антипирина съ Ergotine и Perchlorure de fer.

Като се отрѣжатъ три-тѣхъ прѣсти на дѣсниа кракъ въ три еднакви на величина кабай, и се потопятъ рани-тѣ въ почти еднакви раствори отъ тия три лѣкарства.

Въ другъ единъ опитъ, отрѣзали въ срѣдната частъ на кжлката на единъ лашинъ (заекъ) феморалнитѣ сждове, и са спрели изобилното кръвотечение, съ праханъ потопена въ силенъ растворъ отъ антипирина.

Нéposque употребилъ съ тая цѣль памукъ потопенъ въ антипирина, така слѣдъ като отрѣзалъ прѣститѣ на двѣ кобай, (привързалъ върхъ раната на една антипирирна ватка, и върхъ другия сжщъ размѣръ проста ватка. Слѣдъ спиранието на кръвьта, претѣглилъ отъ ново двѣтѣ затулки отъ ватката, и намерена е една разлика въ тежестъ-та, която показва че животното на което раната затжкналъ просто съ ватка изгубило повече кръвь отъ другото на което раната затжкналъ съ антипирирна ватка.

Отъ тия опити може да се заключи че антипирина има бързо и определено дѣйствиe за спирание кръвоизлиянието, защото въ този случай явно се види че кръвотечението съ спира много по скоро съ антипирина отъ колкото съ ergotine и даже съ perchlorure de fer. слѣдъ изучаванието на тия важни свойства на антипирина, изучавани са и неговитѣ свойства противъ угниванието; само единъ опитъ е направенъ за това въ сравнение съ acide salicylique върхъ кръвьта; и тука антипирина се показала преимущественна.

Слѣдъ това иде спектроскопическото изследване на кръвьта, въ единъ боленъ лѣкуванъ съ антипирина посредствомъ ново изнамерения ема таскопъ отъ Néposque, отъ това изследване и отъ изследванието кръвьта на кобай убити съ антипирина, излиза че кръвьта

не претърпяла значително и видно съ спектроскопа повреждане; намиратъ се постоянно обикновеннитѣ двѣ характеристикески черти чисти и добръ отпечатани на охуѣмоглобине и никакви други черти не се прибавятъ при тѣхъ.

Ние намираме тоже съ спектроскопическото излѣждане реакциитѣ произведени отъ perchlorure de fer връхъ една солуция отъ антипирина и връхъ пикучѣта на болни хора или други животни които са приели антипирина.

Ето съкращението на физиологическото дѣйствие на това лѣкарство:

1. Антипирина има неоспоримо дѣйствие връхъ нервната система; тя дѣйствува връхъ мозъка и връхъ дълговатия мозъкъ.

2. Относително кръвообръщанието, тя разрежда биснието на сърцето; и животнитѣ, умиратъ отъ парализия на сърцето. Отъ спектроскопическитѣ наблюдения се види че това лѣкарство нѣма никакво специално дѣйствие връхъ кръвѣта; но споредъ професора Demme, тя дѣйствувала като отрова връхъ протоплазмата.

Колкото за дѣйствиата на антипирина по напрѣгванieto на артериитѣ има различни мнения; така за едни има намаляване на това вътрѣшно напрѣгване на артериитѣ а за други има увеличепие въ напрѣгванieto. Queirolo, особно изучавалъ дѣйствието на антипирина връхъ кръвнитѣ жили на кожата и постоянно забѣлѣзвалъ разширяванieto на тия жили (сѣдове); споредъ него посредъ него посредствомъ на тоя механизъмъ антипирина намалява температурата.

3. Показва се че антипирина нѣма голѣмо влияние връхъ дишението, нѣ при това въобще е прието че дишенията се разреждатъ;

4. Дѣйствието на антипирина връхъ пикучната секреция е още тайна; може да се приеме, споредъ показанията на Müller; че пикучѣта малко се намалява, сулфурнитѣ соли се увеличаватъ, и въ сѣщето време уреата е намалена;

5. Кръвоспирателното дѣйствие на антипирина, не може да се обяснява. За сега факта говори.

6. Остава единъ въпросъ и той е да се узнае какъ антипирина понижаватъ температурата. Мнението че антипирина понижаватъ температурата чрезъ испаряванieto на пота, и мнението на Queirolo, който тѣкува понижаванието на температурата съ дѣйствието въобще на антипирина връхъ кръвообръщението, или просто—връхъ кожнитѣ кръвни сѣдове, като отстранимъ тия двѣ мнения трѣба да приемемъ че антипирина има друго специално дѣйствие връхъ нервнитѣ центрове, които управляватъ производството и правилността на телесната топлина, връхъ тия центрове които авторитѣ наричатъ *термо-*

гени; защото ако антипирина да не имаше пряко дѣйствиe върхъ источника който произвежда топлината, то тя не би дѣйствувала тъй вѣрно и тъй енергично.

Нека сега изучимъ назначеніята на антипирина, и въобще назначенето на всички-тѣ антипиретически лѣкарства, и начина по когото трѣба да се дава това лѣкарство: съ една дума, кога и какъ трѣба да се дава антипирина.

Споредъ Richard двѣ главни назначения се изискватъ: Много възвишена температура (hyperthermie) и нейното продължително състояние.

Но какво трѣбва да разбираме съ думата hyperthermie? Трѣбва ли да даваме това название просто на крайно възвишенитѣ температури, безъ различие на болѣститѣ; 40 градуса, напиримѣръ, съставляватъ ли всякога ипертермична температура? Не — Richard казва че „ипертермията не е една отвлечена формула която да се мѣри съ неизменно едно число, която да може да се опрѣдели по степеня на треската, и просто съ термометра въ рѣка;“ Ипертермията се променява за всяка една болѣсть; това което е ипертермия за острия артикуларенъ ревматизмъ не е ипертермия за скарлатина-та (сипаница брушница), така 40 градуса са ипертермия за първата болѣсть, а не за втората.

Прочее, само противъ ипертермичнитѣ температури трѣбва да се даватъ антипиретични срѣдства, а не противъ треската която просто се състои частъ отъ болѣстьта, но противъ тая треска, която е осложнение, и която причинява опасностъ. По тоя начинъ употребленето на антипирина и въобще на антипиретичнитѣ срѣдства справедливо се ограничава; и така чрезъ обмисленното употребяване, това лѣкарство занема ясно определено мѣсто въ терапевтиката.

Тукъ не се свършва, остава още една важна точка за изясняване: каква цѣль гони терапевтиста като предписва антипиретични лѣкарства? Всекоги изисква ли се да се намалява на обикновенна (нормална) една ипертермична температура? И ако е такава предлаганата цѣль, то на всѣка минута ще си побъркваме пѣти, и всекоги ще ни очаква несполука. Това, което трѣба да очакваме отъ това лѣкарство е да приведемъ температурата на тоя градусъ, въ когото тя трѣба да е въ нормалния ходъ на болѣстьта, и ако постѣпваме така, умно би дѣйствували защото ние ще премахнемъ едно осложнение, една опасностъ.

Второто назначение е продължителността на постоянната треска. Не е нуждно да се расправя каква добрина чувствува болния ако постоянната треска се пресече поне временно. Тия са двѣтѣ главни

назначения на антипиричнитѣ сръдства по които тѣ са отъ голѣма полезность. Разни пжтища има по които това лѣкарство може да се дава: подкожно, чрезъ ректума и чрезъ стомаха.

1. Първата метода е отхвърлена, по причина че подкожнитѣ спринцования причиняватъ болки; но има случай, въ които тя може да послужи. Въ такъвъ случай се употрѣбява сгъстена солюция, антипирина и дистилвана вода въ равно количество, така напримѣръ:

Antipyrine 10 grammes.

Eau distillée 10 grammes.

Солюцията да се прави на топло (да се инжектира отъ една до двѣ спринцовки Pravaz).

2. Чрезъ ректума, на лавемента; двѣ лъжици отъ една солюция на която 15-та часть състои отъ антипирина въ половинѣ глистиръ; и дѣйствието бива също както ако би се дало лѣкарството чрезъ стомаха.

Също са употрѣбили и суппозитори така съставени:

Antipyrine 50 centigr. à 1 gramme

Beure de cacao 2 grammes

Тоя способъ е повечето невѣренъ въ понижаванieto на температурата, но е полезенъ въ точнитѣ сморонди. За въ сжщитѣ случаи употрѣбаватъ и слѣдующитѣ помади:

Antipyrine 10 grammes

Vaseline 30 grammes.

Даванieto чрезъ стомаха е най добрия способъ, като се растопи антипирина въ малко вода усладена съ захаръ, и ароматизирана съ нѣколко капки Eau de menthe или Eau de fleurs d'oranger; може да се размѣси и въ друго лѣкарство или въ винена вода. Такива са способитѣ на употрѣбленieto на антипирина, и дозитѣ му са тия: отъ 50 до 75 центиграмми за фтизичнитѣ болни; отъ 1 до 3 грамма за тифознитѣ; за силнитѣ трески не трѣба да се дава повече отъ 1 грамъ на единъ пжтъ и то чрезъ часъ.

Най-сетнѣ излагаме слѣдующитѣ заключения на Г. Д-ра Nuchard, слѣдствие на наблюденията му въ болницата Vichat:

1. Антипирина не трѣба да се употрѣбява въ сичкитѣ болѣсти съ треска. Неговото назначение е противъ преувеличената треска, която състои ипертермичното осложнение, и което осложнение е различно за въ сѣка една болѣсть.

2. Въ голѣмитѣ пирексии, като въ тифозната треска, въ изсушителнитѣ болѣсти, като на примѣръ въ чехотката, противъ продължителната треска трѣба да се употрѣбява антипирина.

3. При това трѣба лѣкарството да се дава въ разредени и слаби

дозиси, за да не причинява потъ който хвърля болния въ адинамия (безсилне).

4. И най сѣтнѣ отъ това лѣкарство не трѣба да изискваме повече отъ колкото физиологически и клинически то може; съ други думи да не искаме тежкитѣ болѣсти да прекарватъ хода си съ нормална температура.

За привързване ранитѣ съ jodoforme

Професора Moretig-Moorhoff въ болницата и въ частната си практика, за всичкитѣ операции употребява само jodoforme, и не забѣлѣзва никакви слѣди отъ отраванне.

Непоявяване на признаци отъ отраванне той отдава на това че употребява само jodoforme, безъ да прилага при него друго антисептическо вѣщество. И дѣйствително случаи на отраванне има когато съврременно съ jodoforme прибавятъ антисептически кислоти. За да има добри резултати, трѣба jodoforme да е твърдѣ чистѣ, въ сптенѣ прахѣ, да се посипва по малко отъ единѣ пѣтъ само, и до колкото е възможни рѣдко да се променява преврѣзката.

Препаратитѣ, съ които си служи професорѣтъ Moretig са слѣдующитѣ:

1. Ситенѣ прахѣ отъ най чистѣ jodoforme, когото хвърля (посипва) врѣхѣ раната посредствомъ на единѣ инсуфлаторѣ, и по тоя начинѣ всичката рана се покрива съ еднакво тѣнѣкъ пластѣ отъ jodoforme.

2. Той размѣсва jodoforme съ gelatine или съ gomme arabique или съ Beurre de cacao и прави еластични или твърди пера (прѣчици), които полага въ дълбочинитѣ на ранитѣ на които рани държи дупкитѣ растворени посредствомъ дренажѣ, за да дава свободно истичанне на жидкоститѣ.

3. Иодоформеный газѣ (тюлбентѣ) приготвяла отъ обикновенна тюлбентѣ (марла), като го натапя просто въ една етерна солюция съ 10% jodoforme, безъ да притуря нѣкакви лепчиви вѣщества. Тая марла употребява за привързване на ранитѣ, за да испълня растворенитѣ рани, отъ които тече кръвъ, и да испълня другитѣ кухини отъ които слѣдѣ операция би имало кръвоизлияние, както ректума, устата вагината и пр.

4. Въ емулзия 10 или 50 на стотѣхѣ jodoforme въ единѣ равенѣ размѣсѣ глицерина съ вода къмъ които се прибавя и 25 центиграмма адрагантна гомма. Съ тая емулзия се служи за да намазва рани, които иматъ криви дълбочини, ранитѣ произведени вслѣдствие

на строшени кости, ранитѣ на ставитѣ и за инжекции (спринцованія).

5. Той употрѣбѣва iodoforme въ разни други солюции, които инжектира въ ganglion strumeux.

Професора Moretig забѣлѣзалъ че фонгознитѣ грануляции, подѣ влиянието на iodoforme безѣ да бждатъ раздрани или раскъсани съ нѣкой инструментъ, измѣняватъ се и намаляватъ много скоро.

Затвърдѣлитѣ повърхности на гноеницитѣ, на туберкулознитѣ повреждения въ синовиалитѣ скоро се излѣкуватъ.

Отъ изслѣдваніята на Marchand излиза че подоформа припятствува образуванieto на гигантнитѣ целули.

Съ това прививанне ранитѣ еризипелъ по-рѣдко се случаватъ отъ колкото въ обикновенната Листерова повязка. И никакъ не се случило признаци отъ гнила зараза или отъ septicemie (гноило нами сащо въ кръвѣта).

Най сетнѣ той заключава че iodoforme е силенъ антисептикъ има трайно дѣйствие и лесно се прилага и лесно може да се надзирава.

Лѣкуване отъ холера.

Д-ръ Trainier въ Rulletin therapeutique дава слѣдующитѣ бѣлѣжки по лѣкуванieto отъ холера:

Предѣ всичко той осажда афина когото до преди нѣколко години твърдѣ много употрѣбѣвали.

Противъ поноса и въ началото на болѣстѣта той употрѣбѣва слѣдующето лѣкарство: Eau 100 gr., sirop de menthe 25, elixir garus 15, huile de ricin 8 gr, phosphate de chaux 1 gr; а противъ блюваніята дава просто potion de riviere. Но при това той запрещава на болния да пие много вода, позволява му само да си кваши устата отъ време на време, и нарѣдко дава ледъ на болния.

До сега незабѣлѣзани два симптоми обърнали неговото внимание: киселото уригванне, срещу което той препорѣчва алкалинни лѣкарства; и болка на черния дробъ, която Д-ръ Nicati тѣкува отъ поврежденията които той намерилъ въ злѣчного мѣхурче и въ черния дробъ, противъ които съвѣтѣва помазване съ onguent mercuriel belladonné. противъ гърчетѣ той съвѣтѣва лѣжки растриванія съ камфорови масла, и отхвърля силнитѣ растриванія които забѣлѣватъ кожата. Въ холерата той отдава всичко на побъркване озмотическитѣ премѣняванія въ тѣлото, вслѣдствие на едно тетаническо дѣйствуванне на вазомоторитѣ, така тѣкува гърчетѣ, истудуванieto и набръчква-

нието на кожата. И отъ това послѣдва изхърлянието на тѣлеснитѣ жидкости чрезъ стомаха и червата.

Противъ това тетаническо състояние трѣба да се употребява *belladone* а не *opium*, тоже спиртнитѣ питиета, които причиняватъ раздразненце, са врѣдителни.

Противъ хълцанието което се случавало често, той употрѣбява: *chloroforme* съ *huile d' amandes douces* и *belladone*.

Колкото за профилактията, той напомня думитѣ на професора *Jacoud*, който казва, че онова шумно изобретение на микробитѣ се показало ялово въ клиническата медицина. Така холерата хваща едного а не прави нищо на друго, тъй щото съвсѣмъ странна е почвата на която тя може да се развива.

Всички признаватъ, че холерата хваща по-скоро слабитѣ хора. За това добръ казва професоръ *Bouchard*, че много патологически условия се изискватъ за да може една болѣсть да се развие, безъ такъвото условия, човѣкъ въобщо противостои срещу влиянията, които би могли да произведатъ болѣсть, „слѣдователно високо да обявимъ, че холерата не хваща силнитѣ тѣлесложения хора, които прекарватъ редовенъ животъ; и тъй ще можемъ да бждемъ полезни и ще премахнемъ ужаса. Въ време на холерна епидемия, всѣкий единъ трѣба да се пази отъ простудяване, отъ това трѣба да се вардятъ най-много дѣцата. Да се пази пищеварителния каналъ, да не се едатъ, подъ предлогъ за усилване, раздразнителни нѣща. Никои да не се отклонява отъ обичая си, овощия даже може да се едатъ но умѣренно. Трѣба да си го кажемъ, че най-добриятъ начинъ за да се увардимъ отъ болѣстьта е, щомъ поуеѣтимъ че сме малко нерасположени или имаме малко поносъ, на часа да диримъ спокойствие и да пазимъ диета; *laudatum* и всички други (предупредителни) предпазителни лѣкарства са безполезни.

И тъй холерата не ще бжде една всеобща разорителка, но една отъ многото други патологически случки, отъ които всѣкий ще може да се уварди, и че не заслужава да се подига голѣмъ страхъ и толкова много предпазливости смѣшани и притеснителни, на които безполезността до нейдѣ си е припозната.

За терапевтическото дѣйствието на *Résorcine*. — *G. Rigli* опиталъ въ 100 болни отъ разни болѣсти дѣйствието на *resorcine* вътрѣшно. Почти всѣкога той пресѣкалъ обикновенната треска съ изключенне на два случая за които билъ принуденъ намѣсто *resorcine* да дава *quinine*. Отъ 15 случая увеличение на далака 11 намалени, ненамалението на 4-тѣ останали случаи той отдава на отдавността на бо-

лѣстѣта. Дозиза, който той употрѣвявалъ за пълно развититѣ хора е 4 до 5 грамма на день въ воденъ растворъ отъ 100 до 150 грамма; и давалъ това лѣкарство бѣзразлично въ деня кога има и кога нѣма треска.

Ново лѣчение на Lupus.

Професора Schwimmer слѣдъ като употрѣбилъ вепчкитѣ до сега препоржчани лѣкарства срещу тая болѣсть, най добъръ успѣхъ намѣрилъ въ цѣрешето Lupus едновременно съ Emplastre mercuriel и съ Acide Pyrogallique.

Той почева така: нѣколко дни наредъ помазва раната съ Вазелина додѣто се истребятъ коритѣ и печнотинитѣ. Послѣ захваца да маже раната три пѣти на день съ една помада, която съдържа 10% acide Pyrogallique и това продължава отъ 4 до 7 дни, до като захване да причинява болки. Подиръ това единъ или два дни повтаря мазането съ Вазелинъ и като захване да се образува гноиѣ, покрива ранатата съ emplastre vigo, когото промѣнява отъ 1 до 3 пѣти на день споредъ гноеваннето. Schwimmer получава нецѣряваннето на Lupus най много до три пѣти, като повтори едно слѣдъ друго тоя начинъ на цѣреше.

Топлата вода като емо статическо сръдство.

Споредъ Доктора Шах, употрѣбението на топлата вода е отдавнашно но въобще малко познато. Преимуществата ѣ са слѣдующитѣ: 1) по безвредността си врѣхъ тѣлесната ткань, тя не спира бързото зарасване на ранитѣ; 2) тя може да се употрѣбява по-дълго време отъ колкото студената вода; 3) въ време на операциитѣ, миеннето ранитѣ съ топла вода изчисти много по-добрѣ тканята и дава повече възможность на срасваннето ранитѣ съ първа повѣзка (intention). Най удобната температура е отъ 115 до 125 или до 130 градуса Fahrenheit. Автора, който прави това съобщение на медицинското дружество въ Нюоркъ, доказва съ прилѣри, полезността на това сръдство противъ маточнитѣ кръвотеченя които не са слѣдствие на раждане.

Антихолернитѣ инокулации.

Върховни санитаренъ съвѣтъ въ Мадритъ рѣшилъ да се спре антихолерната инокулация, която прави Докторъ Ferran, до съставяннето медицинска анкета. Правителствата вече неспратиха свои док-

тори делегати за да изучатъ въпроса. Въ това време испанскій Медицинскій вѣстникъ „El Siglo“ дава голѣма вѣра на тия амбуляванія, една телеграма отъ Доктора Ferran казва, че „въсхищеніето расте“. Въ испанската камара поддържатъ исканието на единъ кредитъ отъ около 1 милионъ франка за правянието опититѣ на Д-ра Ferran.

Официалний органъ на болничното медицинско дружество въ Парижъ, като съобщава това, казва че не трѣба да се пребързва да сѣдимъ нито да се въсхищаваме, до дѣто не видимъ резултата отъ послѣднитѣ опити и заключенията на Медицинската анкета.

По заразяването отъ туберкулозиса.

По предложение на единъ отъ членоветѣ на Медицинското дружество на Парижскитѣ болници приело се слѣдующето рѣшение:

1). Да се направи постоянна комиссията която миналий Мартъ бѣше се натоварила да изучва въпроса за прилѣпчивостѣта на туберкулозиса (верема) и за предаваніето отъ него. Тая постоянна Комиссия да се нарича Фтизиологическа.

2). Да се повѣри на тая комиссия грижата да прави медицинска анкета по прилѣпчивостѣта на туберкулозиса, както това е вече направено въ другитѣ държави.

Комиссията рѣшила, въ името на дружеството, да напечата и испрати до всѣки единъ лѣкаръ едно циркулярно, отъ което ний правимъ слѣдующето извлѣчение:

Медицинското дружество на болницитѣ предприема по подражаніе на съседнитѣ държави, анкета по заразяваніето на туберкулозиса. Възможностѣта за предаваніето на верема отъ боленъ съ такава болѣсть на здравъ човѣкъ е неоспорима; но потрѣбно е да се изучи, въ какви условия, исключително безъ сумнѣние, това предаване на болѣстьта се извършва.

Така щото тая комиссия трѣба да събере всичкитѣ утвърдителни и отрицателни наблюдения, за това потрѣбно е съдѣйствието на всичкитѣ лѣкари, и особено на лѣкаритѣ отъ малкитѣ мѣстности, които като са запознати по-оттдавна съ своитѣ клиенти и често като познаватъ отдавнашнитѣ генерации, по-лесно могатъ да распознаятъ дали болѣстьта иде по наслѣдство, или е предадена направо отъ боленъ на здравъ, вслѣдствие на живѣяние въ едно и сѣщо мѣсто.

Обръща се още вниманието върху възможностѣта на распространіеніето туберкулозиса чрезъ яденіе млѣкото и месото на добитѣка който страдае отъ такава болѣсть (rommelière); тоя въпросъ е новъ и

още тъменъ, но той има голѣма важность отъ точка зрѣние на общественната игнена; и за рѣшенпето на тоя въпросъ се изисква съдѣйствието на венчки.

Фтизиологическата комисия моли венчкитѣ си събратия ако обичатъ, да испращатъ до нея своигѣ наблюдения по тоя въпросъ и за това дава слѣдующитѣ инструкции:

ИНСТРУКЦИИ

Възрастъ, полъ, професия, общи гигиенически условия и миналото на болния въ здравословно отношение.

Миналото въ наследственено отношение трѣба пменно да се означава въ отрицателнитѣ и утвърдителнитѣ случаи.

Да се оказва степеня на сродството съ предидущитѣ или колатерални и други сродници подозрѣни за болѣетъта.

Да се различаватъ случаитѣ въ които болния е лѣжалъ съ други въ едно лѣгло, въ една стая, въ единъ апартаментъ на ролнината си (като баща, майка, братъ, сестра и пр.) туберкулозни, тъй щото задружния животъ да е можалъ, самъ по себе си, да благоприятствува за прямото предаване на болѣетъта.

Съпружеството: въ случай на предаване болѣетъта между съпругъ, да се настоява връхъ наследственното минало и връхъ миналото здравие на едната и на другата страна.

Прѣживѣлий, ако се разболн, трѣба да се узнае, да ли е спалъ на същото лѣгло, или въ същата стая на своя съпругъ въ напрѣднатото състояние на болѣетъта? Въ тоя случай трѣба да се обърне внимание, дали землището на стаята, постелката, алкова, са били нацапани съ хрлчкитѣ на болния?

Трѣба да се иматъ предъ видъ още утрудяванията, душевнитѣ смущения, ограниченния животъ, предрасположението за развиванпето на туберкулозиса въ преживѣлия съпругъ.

Да се означаватъ точно днитѣ на началото на задружното живѣяние, на смъртътъ и началото на предадения туберкулозисъ.

За посредничитѣ. Въ случай на предаване болѣетъта на лица, които не са били нито роднини, нито съпрузи, трѣба да се бѣлѣжатъ условията на задружния животъ, дали това е било въ частно жилище, въ болница, дюгень, въ училище, казарма, или затворъ.

Такивато лица дали са сподѣляли една съща стая, едно също лѣгло? Хрлчкитѣ дали са бивали нехвърляни по пода на стаята? Съ коя дата е почнало побояванието въ двамата болни, и слѣдъ колко временно задружно живѣяние? Ако се забѣлѣжи че болѣетъта се предава чрезъ дръзки или лѣгло, съ които еп е служилъ туберкулозия?

Срѣщатъ ли случаи, вѣнъ отъ сѣко сродство, по причина че заразения е стоялъ въ стаята или апартамента на една гостилница дѣто е живѣлъ туберкукозенъ, и ако тая стая не е била дезинфектирана?

Кои са относително по-честитѣ случаи въ които се забѣлѣзва предаване на болѣстѣта?

Болнитѣ, страдауци отъ веремъ (Phthisie) въ ларинкса, въ устата, въ языка или въ гърлото по лесно ли предаватъ болѣстѣта?

Предадениѣ туберкулозисъ по-бързъ ходъ ли има отъ обикновенния?

Дали се срѣщатъ случаи, дѣто едно дѣте, отъ подозрителни родители да се е поболѣло отъ туберкулозисъ (коремъ или другъ) слѣдъ като е сукало отъ туберкулозна подойка? Въ такъвъ случай каква е била храната, въобще гигиеническото държане на дѣтето, и да не имало други причини на които може да се отдаде причината на развиванието на туберкулозиса.

Дали ще се забѣлѣжи да се заразятъ хора, които са се хранили продължително отъ месото или млѣкото на болни крави отъ туберкулозисъ, явно болни отъ Romelière и вслѣдствие на това въ тия хора щели се появи болѣстѣта въ гърдитѣ или въ корема? и въ тия случаи, какви са били наследственитѣ и гигиеническитѣ условия?

Забѣлѣжка. Варненското Медицинско Дружество препечатва тия инструкции, като се надѣва, че нѣкои отъ Гг. Лѣкаритѣ въ отечеството ни ще пожелаатъ, може би въ даденъ случай да съобщаватъ такивато си наблюдения на Дружеството.

